Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.
NAJER FOLKSBLAT
פרייז 20 גראשען
הײַנט 8 זײַטען.

נייער פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש-געזעלשאפטליכע טאג-צייטונג

23 | Łódź, Poniedziałek 27 stycznia 1930 | אכטער יאהרגאנג | לאדז מאנטאג, כז טבת תר״צ | Nr 23

Adres Redakcji i Administracji Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71 | אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פיעטריקאווער 21, טעל. 224-71

מיניסטער פריסטאר קומט היינט קיין לאדז

דער ארבייטס-מיניסטער וועט אפהאלטען קאנפערענצען מיט די פארשטעהער פון ארבייטער און אינדוסטריעלער

(2) היינט 10.06 אינדערפריה קומט צו פאהרען קיין לאדז מיט דער קאלישער באהן דער ארבייטס-מיניסטער פריסטאר. צוזאמען מיט'ן מיניסטער קומט צו פאהרען דער דעפארטאמענטס-דירעקטאר שופארטאוויטש, דער ליטער פון דער און דער הויפט - ארבייטס - אינספעקטאר קלאט. אפטיילונג פאר קאלעקטיווע אפמאכען און לאנאווסקי ביי דער באהן וועט די געסט אויפנעהמען דער וויאיעוואדע יאשטשאלט, וויצע־וויאיעוואדע ראשנאוסקי, סטאראסטע ריכטאלעוויטש, אינספעקטאר וואטקעוויטש, קאמענדאנט נ ערעלסקי, און א רייהע העכערע בעאמטע און פון דארט וועלען זיי אפפאהרען אין דער וואיעוואדזטווע, וואו ס'וועט אפגעהאלטען ווערען א קאנפערענץ.

נאכמיטאג וועט דער מיניסטער אפהאלטען א קאנפערענץ מיט די פארטרעטער פון די אינדוסטריעלער און ארבייטער. מ'רעכענט, אז דער מיניסטער וועט אין פערלויף פון טאג נישט בעווייזען צו קאנפערירען מיט אלעמען און וועט נאך פערבלייבען אין לאדז דעם דינסטאגדיגען טאג; דער מיניסטער וועט וואהרשיינליך קאנפערירען מיט פארשטעהער פון די מייסטערס, האנדעלס-אנגעשטעלטע א.א.וו. כדי זיך גענוי צו בעקענען מיט'ן מצב אין דער שטאט.

אין די ארבייטער-פעראיינען, זענען נעכטען אין צוזאמענהאנג מיט'ן אנקומען פון ארבייטס-מיניסטער פארגעקומען בעראטונגען וועלכע האבען זיך פערצויגען ביז שפעט אין דער נאכט. אויך די אינדוסטריעלער האבען אפגעהאלטען א בעראטונג.

נאכ'ן בעזוך אין לאדז, וועט דער מיניסטער אפגעבען אין ווארשא א גענויען בעריכט אויף א ספעציעלע זיצונג פון מיניסטעריאט.

די ארבייטער-ארגאניזאציעס פערבינדען מיט'ן בעזוך פון מיניסטער גרויסע האפנונגען; זיי רעכענען, אז די רעגירונג וועט קומען צו הילף די ארבייטסלאזע. ווידער די פאבריקאנטען האפען, אז דער בעזוך פון מיניסטער איז א וויכטיגער עטאפ פון אינטערעס מצד דער רעגירונג צו לאדז.

(ט) ווי מיר ווערען געזאגט, וועלען די ארבייטער-ארגאניזאציעס אויף דער קאנפערענץ מיט'ן מיניסטער פריסטאר ארויסרוקען פאלגענדע פאדערונגען:

1) נאוועליזירען דאס געזעץ וועגען פערזיכערען אויפ'ן פאל פון ארבייטסלאזיגקייט, אזוי, אז ארבייטסלאזע זאלען קאנען בעקומען די אונטערשטיצונגען לכל הפחות 26 וואכען, און אז פון די אונטערשטיצונגען זאלען געניסען אלע קאטעגאריעס ארבייטער, אויך יוגענדליכע.

2) אלע ארבייטסלאזע זאלען קאנען געניסען פון מעדיצינישער הילף אין דער קראנקען-קאסע.

3) אנהויבען תיכף אנאקציע צו העלפען אלע ארבייטסלאזע.

4) אונטערשטיצונגען פאר ארבייטער, וואס זענען ארבייטסלאז בלויז טיילווייז.

5) סובסידיעס פאר די זעלבסטפערוואלטונגען, צו פיהרען אינוועסטיציע-ארבייטען, ביי וועלכע עס זאלען האבען בעשעפטיגונג די ארבייטסלאזע.

6) עלטער-פערזיכערונג, און פערזיכערונג אויפ'ן פאל פון פערלירען די ארבייטספעהיגקייט.

7) שאפען ארבייטסגעריכטען אין די ערטער, וואו אזעלכע געריכטען זענען נאך נישט פערהאן.

8) נאוועליזירען דאס געזעץ וועגען הכנסה-שטייער א.ז.וו., אז ס'זאל פערגרעסערט ווערען די צאהל פון די בעפרייטע פון דעם שטייער.

נאך די בעזונדערע קאנפערענצען זאל פארקומען אין וואיעוואדזטווע א געמיינזאמע קאנפערענץ, אויף וועלכער עס וועלען ארומגערעדט ווערען די מיטלען געגען דער שטייגענדער ארבייטסלאזיגקייט.

א חוץ דעם זאל דער מיניסטער פריסטאר, אויף וויפיל די צייט וועט דאס איהם ערלויבען, אויספארשען די פארוואורפען, וואס זענען געמאכט געווארען אין דער ביורא-שעפט-קאמיסיע פון סיים געגען דעם הויפט-דאקטאר פון דער לאדזער קראנקען-קאסע ד״ר באגוסלאווסקי.

ג״ה בעגדין מז״ט
לכבוד גיסי הרה״ג מו״ה
חיים אלעזר זינגער
שליט״א, חתן גיסי הרה״ג מוהרי״מ שליט״א אבדק״ק אלכסנדר, נכד כ״ק מרן אדמו״ר זצללה״ה מאלכסנדר להתמנותו למורה הוראה בלודז. ירים ה׳ קרנך ותעלה מעלה מעלה ותצליח בכל אשר תפנה כנפשך ונפש.
המברך גיסך אלתר ישכר פיינסקי
חתן הרה״ג הוהר״א זצ״ל ראבד״ק קאליש

ב״ה בענין. מז״ט
לכבוד גיסי הרה״ג מו״ה
חיים אלעזר זינגער
שליט״א, חתן גיסי הרה״ג מוהרי״ם שליט״א אביק״ק אלכסנדר, נכד כ״ק מרן אדמו״ר זצללה״ה מאלכסנדר להתמנותו למורה הוראה בלודז. ירים ה׳ קרנך ותעלה מעלה מעלה ותצליח בכל אשר תפנה כנפשך ונפש.
ברוך דוד ב״ר אביגדור קאמינסקי

Dr. med. ALBERT GOTLIB
Piotrkowska 26, tel. 177-50
אקושער און ספעציאליסט פון פרויען-קראנקהייטען
נעהמט אן אין דערהיים פון 3—6 אוועגד
און אין לעטשניצע „Vita" פיעטריק. 45
פון 6.30 ביז 7.30 אין אוועגד.

אויפנאהמע לכבוד נחום סאקאלאוו

אין ווארשאווער ליטעראטען-פעראיין

ווארשא, 26 (טעלעפאניש). דער ווארשאווער ליטעראטען- און זשורנאליסטען פעראיין האט היינט איינגעארדנעט א פייערליכע אויפנאהמע לכבוד דעם פרעזידענט פון דער עקזעקוטיווע פון דער וועלט. ציונ. ארגאניזאציע נחום סאקאלאוו.

איז דריי וואכען ארום

וועט זיין גרייט דער בעריכט פון דער אויספארשונגס-קאמיסיע

לאנדאן, 26 (י.ט.א. טעלעגראפיש) די אויספארשונגס-קאמיסיע פאר א״י האט אויסגעפארשט דעם 1-טען טייל פון איהר בעריכט מכוח די סבות פון די אונרוהען אין א״י.

פון זיכערע קוועלען ווערט י.ט.א. געוואויר, אז דער גאנצער בעריכט מיט פארשלאגען וועגען די מיטלען, וואס דארפען אנגענומען ווערען, כדי די אונרוהען זאלען זיך נישט איבער'חזר'ן, וועט פערטיג ווערען אין 3 וואכען ארום.

וועגען „זונטאג-גאטעסדינסטען" אין דער דאנציגער סינאגאגע

דאנציג, (י.ט.א.) ווי דער היגער ציוניסטישער ארגאן „דאס יודישע פאלק" גיט איבער, האט די דאנציגער קהלה-פערוואלטונג געהאט בעשלאסען איינצופיהרען ספעציעלע פייערליכע „גאטעסדינסטען" מיט פרעדיגט אין זונטאג, וואס האט געזאלט זיין א התחלה פון אריבערגעהן צו נארמאלע זונטאג גאטעסדינסט. דער געמיינדע-ראבינער גרין און אויך די ציוניסטישע קהלה-פראקציע האבען זיך אויף דעם שארפסטען אופן ארויסגעזאגט געגען דעם בעשלוס, צוליב וואס די זונטאג-גאטעסדינסטען זענען אפגעלעגט געווארען.

דער סטודענטען-שטרייק אין שפאניען

מאדריד, 26. (ספ. טעל.) ווי מ'שיינט, איז די רעגירונג ענטשלאסען אונטער אלע אומשטענדען צו ברעכען דעם שטרייק פון די סטודענטען. קיין ענטגילטיגע מיטלען נעגען שטרייק האט נאך דער מיניסטעריראט נישט אנגענומען.

איטאליענישער קעניג זאל רעזיגנירען פון טראן

רוים, 26. (ספ. טעל.) נאך די חתונה-פייערונגען אין רוים רעדט מען איצט גאנץ פעסט, וועגען דעם, אז דער איטאליענישער קעניג וויקטאר עמאנועל זאל זיך אפזאגען פון טראן לטובת זיין זוהן אומבערטא, וועלכער האט חתונה געהאט מיט דער בעלגישער פרינצעסין מאריא זשאזעפינא.

מען שמועסט, אז צוליב דעם איז די חתונה צונעאיילט געווארען און די חתונה-פייערונגען זענען געמאכט געווארען מיט אזא פאראר.

צי איז דער קלאנג אנאמת'ער וועט מען זיך אינגיכען איבערצייגען, אין רוים דערצעהלט מען שוין פון לאנג וועגען די רעזיגנאציע-פלענער פונ'ם קעניג און איצט רעדט מען וועגען דעם ווי וועגען א גאנץ בעשטימטער זאך.

זשאבאטינסקי פערהערט געווא-רען דורך דער אויספאר-שונגס-קאמיסיע

לאנדאן, 26. (יט״א טעלעגראפיש). דעם 24 טען ה. ח. מיטאנצייט איז וולאדימיר זשאבאטינסקי פערהערט געווארען דורך דער בריטישער אויספארשונגס-קאמיסיע. דער פערהער האט געדויערט עטליכע שעה. דער אינהאלט פון פערהער איז נישט בעקאנט. ווי יט״א ווערט געזאגט, איז זשאבאטינסקי דער לעצטער עדות, וואס ווערט פערהערט דורך דער קאמיסיע. דער נעוו, פערטרעטער פון דער ענגלישער רעגירונג אין עבר הירדן, פילבי, וועט דורך דער קאמיסיע נישט פערהערט ווערען.

12 מיליאניגער בודזשעט

פון דער בערלינער יודישער קהלה

בערלין, (י.ט.א.) די פערוואלטונג פון דער יודישער קהלה אין בערלין האט שוין אויסגעפערטיגט דעם בודזשעט-פרעלימינאר אויפ'ן יאהר 1930, וואס איז פארגעלעגט געווארען דעם רעפרעזענטאנטען-ראט פון דער קהלה.

די הוצאות פאר'ן יאהר 1930 בעטרעפען לויט דעם פרעלימינאר-בודזשעט 11.684.754 רייכס-מארק. אין פערגלייך מיט'ן פאריגען יאהר זענען די הוצאות-פאזיציעס פערגרעסערט געווארען אויף 6 פראצענט. אויף געזעלשאפטליכער שוץ איז פאראויסגעזעהען א פאזיציע פון 3.606.000 מארק.

רעימאנט איז נישט געווען קיין אנטיסעמיט

וואס עס דערצעהלט די אלמנה פון גרויסען פוילישען שריפטשטעלער

קראקא, 26. (טעלעפאניש). א מיטארבייטער פון א יודישער צייטונג האט געהאט א געשפרעך מיט דער אלמנה פון בעריהמטען פוילישען שריפטשטעלער דעם נאבעל-לאורעאט וולאדיסלאוו רעימאנט. אויף דער פראגע פון זשורנאליסט וועגען דעם, ווי אזוי רעימאנט האט בעקומען די נאבעל-פרעמיע, האט די אלמנה פון שריפטשטעלער דערצעהלט פאלגענדע אינטערעסאנטע פרטים:

דער נאבעל-קאמיטעט האט גענוי אונטערזוכט, צי רעימאנט איז נישט קיין אנטיסעמיט. אין צוזאמענהאנג דערמיט איז אפילו אראפגעקומען א ספעציעלע דעלעגאציע פון שטאקהאלם קיין ווארשא.

מיין מאן — זאגט די אלמנה — איז אבער להלוטין נישט געווען קיין אנטיסעמיט (מיר דאכט, אז ווען ער וואלט יא עס געווען, וואלט ער די פרעמיע נישט בעקומען). אויך אין „געבענשטען לאנד" (דאס בעקאנטע ווערק רעימאנטס אין וועלכען עס ווערט געשילדערט די שטאט לאדז) ענטהאלט נישט קיין שום אנטיסעמיטישע טענדענץ.

Dr. med. J. HERSZFINKIEL
ספעציאליסט פאר קינדער-קראנקהייטען
זאוואדזקא 15. טעלעפ. 111-87
נעהמט אן פון 9 — 10 פריה און פון 3 — 5 נאכמ

Dr. ADAM GROSGLIK
Al. Kościuszki 27
tel. 51-78
הויט און ווענערישע קראנקה
יעגשלעכן און ליבעהאלאגמח,
נעהמט אן פון 4 — 7 אין אוועגד

נאך קורצע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטארבען אין עלטער פון 55 יאהר מיין ליבע מוטער, שוויגערמוטער און גרויסמוטער נ. ע.
מלכה יוכבד אשת ר׳ ישראל חיים ז״ל
אבראמאוויטש
(פון דערהיים ליבערמאן)
די לויה קומט פאר היינט, מאנטאג, דעם 27. יאנואר ד. י. 12 א זייגער בייטאג פון טרויער-הויז, יודישע גאס 10, וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער
די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

ארעסטירט א גרויזאמען מערדער

וועלכער האט אויסגעסמ'ט זיין גאנצע פאמיליע פון צעהן פערזאן

אמסטערדאם, 26 (ספ. טעל.) אין שעל־דעראדע אין מורה־פלאנדערן איז ארעסטירט געווארען דער 26-יעהריגער יוליאן בראקעניע, וועלכער ווערט בעשולדיגט אין דעם, אז ר'איז בעגאנגען א שוידערהאפטיגען מאסען־מארד, דהיינו, ער האט אויסגעסמ'ט זיין גאנצע משפחה פון 10 פערזאן: זיין פאטער, מוטער, 5 ברידער און שוועסטער, א פעטער און 2 מוהמעס. דאס שוידערליכע פערברעכען איז ער בעגאנגען דורך ארשעניק און אנדערע גיפטען מיט'ן ציל צו בעקומען א ירושה. אין די טויטע קערפערס פון עטליכע פון די אומגעקומענע האט מען נאכ'ן פאל־מעסען געפינען ארשעניק.

אונצופרידענהייט פאר מינים־טער פריסטאר

בעשלאסען דורך די לינקע און צענטער־קלובען פון סיים

ווארשא, 26 (טעלעפאניש). די צענטער און לינקע גרופען זענען ענטגילטיג געקומען צו א הסכם אין זייער שטעלונג בנוגע דעם פארשלאג פון פ. פ. ס. וועגען אונצופרידענהייטס פאר'ן ארבייטס מיניסטער פריסטאר. אפילו די קלובען, וועלכע זענען נישט צופיל אנגאזשירט אין דער קאמפאניע געגען מיניסטער פריסטאר האבען בעשלאסען צו שטימען פאר דעם דאזיגען פארשלאג. דער טערמין פון אריינטראגען דעם דאזיגען פארשלאג איז נאך נישט פעסטגעשטעלט געווארען. ס'איז אבער וואהרשיינליך, אז ער וועט נישט איצט אריינגעטראגען ווערען, כדי נישט ארייננצופיהרען קיין שוועריגקייטען בעת'ן אננעה־מען דעם בודזשעט.

אפגעשאפט „נומערוס קלויזוס"

אין שעגעדינער אוניווערזיטעט

בודאפעשט, 26 (י.ט.א. טעלעגראפיש) דער שטאט־ראט אין שעגעדין האט בעשלאסען צו געבען דעם ארטיגען אוניווערזיטעט א סובסידיע פון 8 מיליאן פענגע בתנאי, אז ס'וועט דארט גענצליך אפגעשאפט ווערען דער „נומערוס קלויזוס". דער אקאדעמישער סענאט האט אנגענומען די בעדינגונג. דאס איז דער ערשטער פאל פון אפשאפען דעם „נומערוס קלויזוס" אין אנ'אונגא־רישען אוניווערזיטעט.

ערשטע קאנפערענץ פון ארטא־דאקסישער יוגענד אין רומעניען

טשערנאוויץ (י.ט.א.) אין ארענקאטא (בוקאווינע) איז פארגעקומען די ערשטע קאנפע־רענץ פון די ארטאדאקסישע יוגענד־ארגאניזאציעס אין רומעניען. אין דער קאנפערענץ האבען אנטייל גענומען העכער דרייסיג דעלעגאטען פון גאנצען לאנד.

די קאנפערענץ האט בעשלאסען צו גרינדען אנ'ארטאדאקסישען יוגענד־פערבאנד און אנגענו־מען א גאנצע רייהע החלטות בנוגע דעם רעליגיע־זען און קולטורעלען לעבען פון דער יודישער אר־טאדאקסישער יוגענד אין רומעניען.

דייטש־פוילישע אונטערהאנדלונגען

הויבען זיך היינט ווידער אן

בערלין, 26 (ספ. טעל.) די דייטשע פרעסע מעלדעט, אז די דייטש־פוילישע אונטער־האנדלונגען וועלען זיך אנהויבען היינט, מאנטאג, צוזאמען מיט דער דייטשער דעלעגאציע וועלען מיטקומען עטליכע רעפערענטען – פאכמענער פון דייטשען אויסערן־אמט.

לויט דער אינפארמאציע פון דער „פאסישער צייטונג" וועט מיט דער דעלעגאציע מיטקומען איינער פון די בעדייטענדסטע פארשטעהער פון דער דייטשער אונדוסטרי.

ארגאן פון בריטישען קאלאניאל־אמט

וועגען די אקטועלע א"י־פראבלעמען

לאנדאן, 26. (יט"א טעלעגראפיש) די וואכענשריפט „ניו איסט אינדיא", וועלכע מ'האלט פאר'ן ארגאן פון בריטישען קאלאניאל־אמט האט אפגעדרוקט אנ'ארטיקעל, געווידמעט די ארץ־ישראל־פראבלעמען. די צייטונג שרייבט, אז די שטעלונג פון די אראבער איז שוין א מילדערע. די אראבער האבען בעשלאסען ארויסצושיקען א דעלעגאציע קיין לאנדאן אין דער צייט, ווען ס'וועט פער־עפענטליכט ווערען דער בעריכט פון דער קאמיסיע, וועלכע האט געפיהרט די אויספארשונג אין ארץ־ישראל. דער בעשלוס וועגען דער דעלעגאציע איז אנגענומען געווארען אויפ'ן גרונד, וואס דער בע־ריכט וועט זיין א גינסטיגער פאר די אראבער. די דאזיגע שטייגענדע שטימונג איז ארויסגערופען געווארען דורך דער ענטשפרעכענדער דעפרעסיע ביי די ציוניסטען.

די צייטונג זאגט ווייטער מוסר די ציוניסטען, פארוואס זיי פאלען אן אויף דער ארץ־ישראל־רעגירונג, א דאנק דער דאזיגער פאליטיק שטויסען די ציוניסטען אפ די ענגלישע אדמיניסטראציע פון זיך.

די צייטונג עצה'ט די אראבער אפצושטעלען דעם פערזענליכען קאמף, וואס איז פארגעקומען ביים וועהלען די דעלעגאציע. די אראבער דארפען אפשטעלען די פאמ ליגן־סכסוכים און פיהרען אויסשליסליך א נאציאנאלע פאליטיק. דאס וועט שטארקען זייער פאזיציע אין דער ענגלישער עפענטליכער מיינונג.

די א"י־פרעסע וועגען דער געמיינזאמער קאמפיין

„דזשאינט" און די „יודישע אגענץ"

ירושלים, (יט"א) די העברעאישע פרעסע אין ארץ־ישראל ווידמעט פיל אויפמערקזאמקייט דעם אפמאך, וואס איז געשלאסען געווארען צווישען דעם „דזשאינט" און דער „יודישער אגענץ" וועגען א געמיינזאמער אקציע אין די פעראייניגטע שטאטען.

„דבר" בעגריסט דעם געמיינזאמען דרייוו, ווייל בעזונדערע קאמפיינס האלטען געווען אונמעגליך סיי טעכניש, סיי פסיכאלאגיש. די געמיינזאמע זאמעל־אקציע מאכט א סוף מיט דעם זאנדערבארען שטרייט, וועלכען די ציוניסטען האבען זיך קיינמאל נישט געוואונשען ארום דער א. ג. קאנקו־רענץ צווישען די ארץ־ישראל – פאנדען און די הילפס־פאנדען. די קוואטע, וואס איז אנערקענט געווארען פאר ארץ־ישראל־צוועקען בעדייט א גרוי־סען פארטשריט און פערגליך מיט די פאריגע יאהרען.

„הארץ" דריקט אויס צופרידענהייט, וואס די זאמעל־אקציע הויבט זיך ענדליך אן, די קוואטא אבער פאר ארץ־ישראל־צוועקען בעווייזט — שרייבט די צייטונג — אנ'אונגעניגענדע אנערקענונג פון די פינאנציעלע נויטען פון דער ארץ־ישראל־לאגע. די ציוניסטישע ארגאניזאציע מוז איצט זוכען א וועג, ווי אזוי צו שטארקען ביים אמעריקאנער יודענטום דעם אינטערעס פון נאציאנאלע פראבלעמען דורך פערשטארקען די פאליטישע ארבייט דעם בילדונגס־וועזען און פראפאגאנדע.

די שווערע פינאנציעלע לאגע פון לבנון

111 שולען געשלאסען צוליב איינ־שפארונגס־צוועקען

ירושלים, (יט"א) דער בודזשעט פון לבנון, וואס בעטרעפט א מיליאן פונט שטערלינג איז צוליב איינשפארונגס־צוועקען בעדייטענד רעדוצירט גע־ווארען, די אפשפארונגען זיינען געמאכט אויפ'ן קאסטען פון שול־וועזען און געזונדהייטס־וועזען. צו־ליב די בודזשעט־רעדוקציע וועלען געשלאסען ווערען 111 שולען און 250 לעהרער פערלירען זייערע פאסטענס.

די אקציע פון דער אפאזיציע אין עבר־הירדן

ירושלים, (יט"א) די אפאזיציאנעלע גרופען אין לעגיסלאטיוו־ראט פון עבר־הירדן האט אנגע־הויבען צו פיהרען אנ'אקציע געגען דעם אפמאך וועגען דער ים־המלח־קאנצעסיע, געגען ארויסשי־קען פון עבר־הירדן די דרוזישע אויפשטענדער קיין סיריען און געגען דער גרינדונג פון 2 יודישע דערפער נישט ווייט פון רוטענבערגס עלעקטרישער סטאציע ביים ירדן, די אפאזיציע אפערירט מיט'ן ארגומענט דאס דער ענגלישער פרעזידענט אין עמאן קוקט איבער אלע געזעץ־פראיעקטען נאך פאר עמיר אבדולאהן.

הײשעריקען אין א"י

ירושלים, 26 (י. ט. א. טעלעגראפיש) אויפ'ן וועג ירושלים – יפו האט זיך בעוויזען א מחנה הײשעריקעס.

געהיימניספולער טויט פון אנ'ענגלישען אפיציר

ירושלים, 26. (י. ט. א. טעלעגראפיש) אנ'אפיציר פון בריטישען לופט־פלאט האט מען געפונען א טויטען אין בנין פון דער לופט־סטאציע אין גמלה. דער אפיציר איז געווען דורכגעשאסען מיט זיין אייגענעם רעוואלווער. ביז איצט איז נישט פעסטגעשטעלט געווארען צי ס'איז פארגע־קומען א מארד אדער דער אפיציר איז בעגאנגען זעלבסטמארד.

געמאכט פון דער שטאט א אייגענער קרעמער

א גרויסע אפערע אין גאסטינין

פלאצק, 26 (ספ. טעל.) אין שטעטעל גאס־טינין איז ענטדעקט געווארען א גרויסע אפערע. די אפערע האטירט זיך נאך זייט בער צייט, ווען בורמיסטוש פון דער שטאט איז געווען א געוויסער פיאטר מיכאלסקי, בעת זיין אמטירען איז ענטשטא־נען דער געדאנק צו פערקויפען א טייל פון אלטען וואלד פון שטאטישען פערמעגען. ס'איז אויסגעשרי־בען געווארען א קאנקורס. ס'זענען אריינגעקומען עטליכע אפערטען, צווישען אנדערע אויך פון א געוויסען וואלפין. וואלפין האט געגעבען א זעהר נידריגען פרייז, 1 מיליאן 200 טויזענד זלאטים אין דער צייט, ווען אנדערע האבען פאר דעם זעלבען וואלד געגעבען 2 מיליאן זל. דער רעמאלסריגער בורמיסטוש מיכאלסקי האט איבערצייגט די ראט־מענער אז ס'איז בעשלאסען געווארען צו פער־קויפען דעם וואלד וואלפינען.

דער צווייטער אקט פון דער אפערע איז געווען א שלים־מזל'דיגע טראנזאקציע מיט א טאר־טאק. דער מאגיסטראט האט געהאט א טארטאק, דער דערנעבען האט געהאט א טארטאק א גע־וויסער בעקער. דער שטאט־ראט האט בעשלאסען זיך צו טוישען מיט די טארטאקעס און צוצאהלען בעקערן א סומע פון 220 טויזענד זל. נאכ'ן אר־דורכפיהרען די דאזיגע טראנזאקציע האט זיך אר־רויסגעוויזען, אז די מאשינען אין בעקערס טאר־טאק זענען אלט און מ'קען זיי נישט בענוצען, בעת אין שטאטישען טארטאק זענען די מאשינען געווען נייע. איצט קויפט בעקער צוריק אפ פון דער שטאט זיין אייגענעם טארטאק פאר.... 90 טויזענד זלאטים.

אויף די דאזיגע 2 טראנזאקציעס האט די שטאט געהאט היזק 1 מיליאן זלאטים. ס'האבען פערדינט די לאזוניקעס, עטליכע ראטמענער מיט'ן וויצע־בורמיסטוש בראש.

די אפערעס זענען לעצטענס ענטדעקט געווא־רען און די האנערשטאג בייגאכט זענען ארעסטירט געווארען: וויצע־בורמיסטוש יוזעף קאפטוראווסקי, לאווניק מ. בראקמאן, לאווניק פ. מיכאלסקי, די ראטמענער: יוזעקאוויטש, זילינסקי, און אלפער־שטיין און אויך דער קויפער פון וואלד משה וואלפין.

יודישער וויסענשאפטליכער אינסטיטוט

בעקומען דעם ארכיוו פון י. י. לערנער

ווילנע, (יט"א) אין יולי 1929 איז געשטאר־בען אין א סאנאטאריע אין בערלין די אלמנה פון אמאל בעוואוסטען משכילישען שריפטשטעלער, פערטרעטער פון דער עקסטרעם־רעאליסטישער ריכטונג אין דער השכלה, יוסף יהודה לערנער (1847—1907). די שריפטשטעלערין מאריע לערנער. מיט'ן הסכם פון זייער זוהן, דעם בעוואוסטען פושקיניאלאג ניקאלאי לערנער איז זייער ליטעראַרישער ארכיוו איבערגעגעבען געווארען דעם יודישען וויסענשאפט־ליכען אינסטיטוט, דער ארכיוו בעשטעהט פון א רייהע פיעסעס, וואס לערנער האט געהאט איבערזעצט אדער איבערגעמאכט און יודיש פאר'ן ארעסטער טעאטער, וואס ער האט געפיהרט אין יאהר 1880—1882, אויך פיעסעס האטירט פון א שפעטערדיגער צייט, ווינע און אויך פון זיין פרוי, וואס האט אויך געשריבען עטליכע יודישע זאמען די דאזיגע מאנוסקריפטען האבען א היבשען אינטערעס פאר דער געשיכטע פון דער יודישער ליטעראטור און טעאטער.

טעקסט פון דער ציוניסטישער פראטעסט־נאטע

געגען דער ערקלערונג פון סיריש־פאלעסטינישען קאמיטעט

גענף, (יט"א) אלס ענטפער אויף דער רעזאלוציע, וואס איז איבערגעגעבען געווארען דעם ראט פון פעלקער־בונד דורך די פארשטעהער פון סיריש־פאלעסטינישען קאמיטעט מכח דער שא־פונג פון דער פותל־מערבי־קאמיסיע, האט דער לייטער פון דער „פערמאנענטער אגענץ פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע ביים פעלקער־בונד", ד"ר יאקאבסאן, ווי מיר האבען שוין טעלעגראפיש מיט־געטיילט, איבערגעגעבען דעם גענעראל־סעקרעטאר פון פעלקער־בונד סער עריק דרומאנד א פראטעסט נאטע. אין דער נאטע ווערט צ. אנד. געזאגט:

די ציוניסטישע ארגאניזאציע האט אלעמאל הייערליך פערזיכערט, אז די שאפונג פון גוטע שכנות'דיגע בעציהונגען און מיטארבייט, וואס האט פאר א ציל די גליקליכע ענטוויקלונג פון לאנד אלס גאנצעס און פון אלע טיילען פון דער בע־פעלקערונג, בילדעט דעם הויפט־יסוד פון די יו־דישע אספיראציעס אין ארץ־ישראל. דער דאזיגער יסוד ווערט געטיילט דורך אלע ציוניסטישע און נישט־ציוניסטישע גרופירונגען. אהן אויסנאהם, וועלכע בעטייליגען זיך אין דער אויפבוי־ארבייט פון דער יודישער נאציאנאלער היים.

די יודען האבען קיינמאל נישט געצילט צו דער פערקנעכטונג פון דער אראבישער בעפעל־קערונג, זיי האבען א ווידערגעפיהל צו יעדער „עלי־מינירונגס־פאליטיק", וואס ווערט געפרעדיגט אין ארץ־ישראל דורך אנדערע.

איך וואלט אפ מיט עמפערונג די צווייטע בעהויפטונג פון די ה"ה עמיר ארסלאן און אהסאן על דושאברי, וועלכע אימפוטירען די יודען די אב־זיכט צו שטרעבען אין ארץ־ישראל „צו עלימינירען דעם אראבישען און מוזולמענישען עלעמענט". איך נעהם זיך דאס רעכט צו ציטירען דא דעם בעשלוס פון 12־טען ציוניסטישען קאנגרעס, וואס איז אפ־געהאלטען געווארען אין סעפטעמבער 1921 און פארמולירט אין דער אויטענטישער דעקלאראציע די צילען פון ציוניזם": „דער פעסטער אבזיכט פון יודישען פאלק איז אונטערצוהאלטען מיט'ן אראבישען פאלק בעציהונגען, וואס זענען דורכגעדרונ־גען מיט'ן גייסט פון פערשטענדיגונג און געגענזייטיגען רעספעקט און צו פערוואנדלען ביי א געמיינזאמער מיטארבייט די געמיינזאמע היים אין א בליהענדע געמיינשאפט, די אויפבוי, פון וועלכער וועט זיכערן די ביידע פעלקער א פרייע נאציאנאלע „ענטוויק־לונג", אזוי ווי דאס איז פארמולירט געווארען אין „ווייסען בוך", וואס איז פארגעלעגט געווארען דורך דער רעגירונג פון זיין מאיעסטעט דעם פארלאמענט אין חודש יוני 1922.

מיר זענען פעסט איבערצייגט אין דער נויט־ווענדיגקייט און מעגליכקייט פון א הארמאנישער קאארדינירונג פון די אינטערעסען פון די אראבער און יודען, די צוויי עטנישע עלעמענטען, וואס זענען בעשטימט צו לעבען צוזאמען אין א"י, דער וואויל־געליבטער היימאט פון יעדען פון זיי, וואס האט אונז בעוואויגען צו בעגריסען מיט צופרידענהייט דעם בעשלוס פון ראט פון פעלקער־בונד, וואס ווערט אנגעגריפען דורך די דעלעגאטען פון סיריש־פאלעסטינישען קאמיטעט.

אין נאמען פון די גרויסע פרינציפען פון שלום און גערעכטיגקייט וואס דארף בעגייסטערן די גאנצע טעטיגקייט פון פעלקער־בונד און וואס האט אויך אינספירירט דעם בעשלוס פון ראט בנוגע דער בעשטימונג פון א קאמיסיע אויף צו רעגולירען די פראגען פון כותל־מערבי, פראטעסטיר איך מיט דער גאנצער ענערגיע געגען די דראהונ־גען, וועלכע עס ענטהאלט די דעקלאראציע פון עמיר שעקיב ארסלאן און אהסאן על דושאברי.

איך פראטעסטיר געגען דער פאליטיק פון געוואלד און אנגיזאגען פחד, מיט וועלכער זיי ווילען זיך בענוצען צוזאמען מיט די העצער און אינציאטארען פון די אונרוהען אין א"י, דער פערבארבענער פאליטיק, וואס איז געהעריג גע־שטעמפעלט געווארען דורך די מאקדאנאלד, יעצ־מענס ענונציאציעס זענען איינשטימיג אפראבירט געווארען דורך דער פעלקער־בונד־פערזאמלונג.

לאדז. 27 יאנואר 1930

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 27 יאנואר 1930

צוויי שטאנדפונקטן פון דער ים-קאנפערענץ אין לאנדאן

די ים-קאנפערענץ אין לאנדאן איז איינע פון די וויכטיגסטע פאליטישע קאנפערענצען זייט דעם ווערסאלער אפמאך.

די גרונד-אידעע פון דער דאזיגער קאנפערענץ איז דער צוזאמענשטויס פון צוויי שטאנדפונקטען אויף דער איצטיגער און צוקונפטיגער וועלט-פאליטיק — דער אמעריקאנישער און פראנצויזישער. די פעראייניגטע שטאטען בעמיהען זיך מיט אלע מיטלען צו פארפעסטיגען אויף יאהרצעהנדליגער די איבערגעוועהנליכע גינסטיגע לאגע, אין וועלכער זיי געפינען זיך זייט נאך דער מלחמה. זייער פלאט, וועלכער איז געשטאנען אויפ׳ן דריטען ארט נאך דעם ענגלישען און דייטשען, האט מיט אמאל דעריאגט דעם ענגלישען פלאט און דער פינאנציעלער וואוילשטאנד ערלויבט זיי צו געהן נאך ווייטער און צו ווערען די שטארקסטע ים-מלוכה אויף דער וועלט.

אמעריקא וויל דעריבער דערהאלטען איהר לאגע און אפילו פערקלענערן זי אויף די פארטעטע בעדינגונגען מיט ענגלאנד.

ענגלאנד איז אויך גרייט זיך אפצוזאגען פונ׳ם טיטול „ים-קעניגין" און זיך גלייכשטעלען מיט אמעריקא, ווייל די בריטישע רעגירונג ווייסט, אז זי וועט נישט זיין אימשטאנד זיך צו יאגען מיט אמעריקא.

ענגלאנד קען אבער איינגעהן אויף בעגרענצען איהר פלאט בלויז, אז אויך אנדערע אייראפעאישע מלוכות וועלען ארונטערפיהרען אנאלאגישע בעגרענצונגען און דערביי וועט ענגלאנד קענען דערהאלטען איהר העגעמאניע אויפ׳ן ים, לפחות אין אייראפא. דעריבער בעמיהט זיך ענגלאנד אזוי שטארק צו ענטוואפענען די הויפט-ים-מלוכות — פראנקרייך און איטאליען.

אמעריקא, וועלכע איז פעראינטערעסירט אין בעגרעניצען די ענגלישע ים-בעוואפענונג, איז אויך אינדירעקט פעראינטערעסירט אין ענטוואפנונג פון די איבריגע אייראפעאישע מלוכות, נישט וועלענדיג אריינגעהן אין די ווירקליכע נאציאנאלע בעדערפענישען פון די דערמאהנטע מלוכות.

אמעריקא געפינט זיך אין א גלענצענדער געאגראפישער לאגע און אין פולער זיכערקייט מאכט זי דעם אנשטעל, ווי זי פרעדיגט דעם עוואנגעליום פון שלום.

דער פראנצויזישער שטאנדפונקט איז דיאמעטראל קעגנגעזעצט פון דעם אמעריקאנישען.

טארדיע פארמולירט דעם שטאנדפונקט אזוי: צוערשט זיכערקייט, און דערנאך — ענטוואפנונג. די ארמאטען אליין, — זאגט טארדיע, — שיסען דאך נישט, נאר די מענשען, וואס שטעהען הינטער זיי. דעריבער דארף מען שענקען די אויפמערקזאמקייט אויף די מענשען און נישט אויף די ארמאטען. פון דעם, וואס די בעוואפנונג וועט פראפארציאנעל פערקלענערט ווערען וועט נאך נישט אויסגעמיטען ווערען די געפאהר פון מלחמה. מענשען האבען זיך דאך געשלאגען אויך דעמאלט ווען ס׳זענען נישט געווען קיין ארמאטען און נישט קיין דרעדנאוטען. מ׳דארף דעריבער שאפען א אטמאספערע פון מאראלישער ענטוואפנונג, אז ס׳זאל קיינעם אפילו נישט איינפאלען, דאס צו ענטשיידען אינטערנאציאנאלע קאנפליקטען דארף מען דורכאויס אנקומען צו ארמאטען און דרעדנאוטען.

פראנקרייך וויל אריינברענגען אין דער אינטערנאציאנאלער פאליטיק דעם גרונד-פרינציפ פון קרימינעלען רעכט — יעדעס פערברעכען מוז בעשטראפט ווערען. אן אינטערנאציאנאל געריכט איז אמת שוין פאראן, אבער אינטערנאציאנאלע פאליציי נאך נישט. ס׳וואלט אבער גענוג געווען, אז די הויפט-מלוכות זאלען זיך פערפליכטען אנצוהויבען א קריגס-טעטיגקייט, אדער עקאנאמיש באיקאטירען די אלע, וועלכע וועלען פערזינדיגען דעם קעלאג-פאקט, די בעשלוסען פון דער פעלקער-ליגע, אדער אנדערע אינטערנאציאנאלע אפמאכען.

פארשטעהט זיך, אז פראנקרייך טרעט ארויס מיט דער דאזיגער טעזע, און מיינט דערביי איהר אייגענע זיכערקייט, און וועגען דערהאלטען דעם „סטאטוס קוואָ" אין אייראפא נאך דער מלחמה, וואו פראנקרייך פערנעהמט איינע פון די ערשטע ערטער.

די אמעריקאנער ווילען נישט הערען וועגען וועלכע ס׳איז זיכערהייטס-גאראנטיעס, און פערלאזען זיך אויפ׳ן קעלאג-אפמאך, וועלכער איז, לויט זייער מיינונג, פולשטענדיג גענוג צו פערזיכערען דעם שלום.

די פראנצויזען ווייזען אן, אז דער קעלאג-אפמאך איז נאך נישט גענוג. א סימן איז דער לעצטער קאנפליקט צווישען די סאוויעטען און כינא.

אין אנהויב פון דער קאנפערענץ האט פראנקרייך אפגעהאלטען א טאקטישען זיג — די קאנפערענץ בעטראכט צוערשט די זיכערהייטס-פראגע און דאן וועט זי ערשט צוטרעטען צו רעדען וועגען ענטוואפנונג. דאס הייסט אבער נאך בשום אופן נישט, אז דער פראנצויזישער שטאנדפונקט האט געווינט.

פ. ב.

ריגע—דאס טויער פון יוד. עמיגראציע אין מזרח-אייראפא

אינטערוויאו מיט׳ן דעפ. מרדכי דובין

(ספעציעל פאר׳ן „נייעם פאלקסבלאט")

נישט נאר א יודישער אקטיאר, אפילו א מדינה דארף האבען מזל, כדי צו בעקומען רעקלאמע אין יודישע צייטונגען. פאראן קליינע מדינה׳לעך, וואס כמעט יעדען טאג וועט איהר זעהען זייער נאמען אויף דער ערשטער זייט פון דער יודישער צייטונג. דאגעגען געהען אוועק חדשים, און די יודישע פרעסע וועט נישט דערמאנען מיט קיין ווארט די הויפט-שטאט פון א גאנץ לייטישער מלוכה.

נעמט צום ביישפיל א לאנד ווי רומעניען. עס געהט דארט זיך נישט אוועק א וואך, אז איהר זאלט וועגען איהר נישט זעהען קיין גרויסע קעפ אין די יודישע צייטונגען, אט ווארפען די רומענישע קוזא-סטודענטען יודישע פאסאזשירען פון די לויפענדע באהנען, אדער זיי מאכען גלאט אזוי א פאגראם אויף יודען אין די גאסען פון יאסי אדער בוקארעשט. אפילו אזא מדינה׳לע, ווי ליטע לאזט זיך הערען פון צייט צו צייט מיט אנטי-יודישע אונרוהען, מילא וועגען פוילען און אונגארן איז דאך שוין נישטא וואס צו רעדען.

זענען אבער פאראן אויף גאט׳ס וועלט א פאר מדינות, וואס שא, שטיל — מען הערט נישט וועגען זיי קיין ווארט. הערט מען עפעס א סך וועגען טשעכאסלאוואקיען, אדער לאטוויע? ניין, און דאס איז נישט דערפאר, ווייל דארט וואוינען חס ושלום נישט קיין יודען. אדרבא, יודען וואוינען שוין דוקא דארט יא. נאר דאס שלעכטע מזל וואס די דאזיגע לענדער האבען ביי די יודישע צייטונגען קומט דערפון, וואס עס קומט דארט נישט פאר קיין פאגראמען אויף יודען און מען ווארפט אפילו נישט קיין יודישע סטודענטען פון די אוניווערזיטעטען. אויב אזוי? פארוואס זשע זאל מען שרייבען וועגען זיי. דאס, וואס יודען לעבט זיך דארט גישקשה, דארף מען דאך דעריבער נישט שרייבען.

אט געפינט זיך אין שכנות פון סאוויעט-רוסלאנד א מדינה מיט׳ן נאמען לאטוויע. אזוי הערט מען זעלטען וועגען איהר. אמת, עס איז נישט קיין גרויסע מלוכה. אינגאנצען פערמאגט זי א צוויי מיליאן איינוואוינער, מיט א 100 טויזענד יודען. אבער זי דאך על כל פנים אזוי גרויס ווי די מדינה ליטע, וועגען וועלכער מען שרייבט אזוי פיל, איז אבער די צרה, וואס אין לאטוויע קומען קיין פאגראמען נישט פאר און מען ווארפט נישט קיין יודישע סטודענטען פון די אוניווערזיטעטען.

ווער ווייסט ווי לאנג לאטוויע וואלט געווען געבליבען א פרעמד אומבעקאנט לאנד, פאר די אמעריקאנער יודען. ווען נישט די יודישע דעפוטאטען פון לאטווישען פארלאמענט, וואס כאפען זיך פון צייט צו צייט אראפ קיין אמעריקא און גיבען דא איבער א גרוס וועגען דעם, ווי עס לעבט זיך אינזערע ברידער אין זייער מדינה.

פינף יודישע דעפוטאטען זענען פאראן אין לאטווישען סיים און דריי פון זיי האבען אין די לעצטע צוויי יאהר געמאכט קורצע בעזוכען אין אמעריקא און געבראכט גרוסען פון די 100 טויזענד לאטווישע יודען.

מיט א יאהר צוויי צוריק האט דא געווילט פראפ. לאזארסאן, וועלכער פערטרעט די צעירי-ציון אין לאטווישען פארלאמענט מיט א האלב יאהר צוריק איז דא געווען דער בונדישער דעפוטאט ד״ר נ. מייזעל איצט האבען מיר דא געהאט פאר א גאסט דעם דעפ. ד״ר מרדכי דובין, וועלכער איז געקומען קיין אמעריקא צוזאמען מיט׳ן ליובאוויטשער רבי׳ן.

ד״ר דובין האט פערבראכט אין אמעריקא בלויז א קורצע צייט און איידער ער איז צוריקגעפאהרען קיין ריגע, האבען מיר געהאט מיט איהם א געשפרעך וועגען דער לאגע פון די יודען אין לאטוויע.

אויך די לאטווישע יודען האבען — ווי עס שטעלט זיך זייערע עקאנאמישע און פאליטישע פראבלעמען. אנטיסעמיטיזם, אין דער פארם, ווי ער הערשט אין די אנדערע קליינע מזרח-אייראפעאישע לענדער, איז אין לאטוויע נישטא. כאטש די לאטווישע יודען מאכען אויס נישט מעהר ווי 5 פראצענט פון דער אלגעמיינער צאהל 2 מיליאניגער בעפעלקערונג, האבען זיי זייער קולטורעלע אויטאנאמיע.

א יודישער דעפארטאמענט-דירעקטאר, וואס איז אנגעשטעלט ביים לאטווישען בילדונגס-מיניסטעריום פערוואלטעט מיט דעם יודישען שולוועזען אין לאטוויע. די רעגירונג סובסידירט די יודישע שולען, לעהרער-סעמינארען, קורסען פאר דערוואקסענע און אנדערע ערציהונגס-אנשטאלטען.

„ליידער זענען מיר אינערליך צוריסען — בעדויערט דעפ. ד״ר דובין. — מיר זענען צוטיילט אויף העברעאיסטען און יודישיסטען — און יעדע גרופע קעמפט, כדי צו בעקומען א

(שלוס זעה 6-טע זייט).

דער אינטעליגענט

אנטיסעמיטיזם און בילדונג

פון דר. א. מוקדוני.

(סוף).

דער שעהנער, זיידענער אינטעליגענט איז פערשוואונדען געווארען.

עס איז געקומען דער אינטעליגענט ציניקער, פאר איהם זענען אלע אינטעליגענטע פראפעסיעס פשוט׳ע ארטיקלען, וואס ווערען געקויפט און פערקויפט ווי אלץ אין אונזער קרעמערישער וועלט.

און ווי אלע מקח-וממכר׳דיגע ארטיקלען זענען זיי אונטערגעווארפען דער געפאהר פון קאנקורענץ.

ער, דער נייער הענדלער מיט די אמאליגע פיינע אינטעליגענטישע פראפעסיעס פיהרט א גענויען חשבון וויפיל אינטעליגענטען דארף האבען זיין לאנד, זיין שטאדט און זיין געסעל.

און דער חשבון בעווייזט כסדר, אז דער אנבאט איז גרעסער פאר דער נאכפראגע; עס ווערען פראדוצירט צופיל אינטעליגענטען, עס איז אן איבער-פראדוקציע.

און באמת איז עס איצט אין אייראפע די איינציגע מאסען-פראדוקציע.

אייראפע האט קיין מאל נישט געהאט אזוי פיל אוניווערזיטעטען און אזוי פיל סטודענטען.

די נייע מלוכות, וואס האבען זיך געבילדעט האבען תיכף געעפענט אוניווערזיטעטען און האבען אויף איין פוס אנגעהויבען ארויסלאזען דאקטוירים, אייגענע דאקטוירים, אדוואקאטען, אייגענע אדוואקאטען. און אנדערע ניי-פאבריצירטע אינטעליגענטע פראפעסיאנאלען.

א קליין לאנד האט עטליכע אוניווערזיטעטען, וואס טוען יאהר-יעהרליך און לאזען ארויס גאנצע מחנות אינטעליגענטען.

די אלטע לענדער טוען דאס נעמליכע.

איז א ביטערע קאנקורענץ, א שלעכטע, און געמיינע קאנקורענץ, אפשר נאך געמיינער ווי די קאנקורענץ מיט אנדערע ארטיקלען.

דער אינטעליגענט איז שוין נישט קיין קווייטעל אין דעם אידילישען לעבען. ער איז שוין לאנג נישט קיין שעהנער איידעם אויף קעסט, ער איז שוין נישט דער האלבער לעדיג-געהער, וועלכער לאזט אראפ די אויגען, ווען מען בעצאהלט איהם פאר זיין ארבייט.

האט פריהער דער קרעמער געשריען, אז דער יוד איז זיין ביטערסטער קאנקורענט, אז דער יוד רייסט ביי איהם דעם ביסען פון מויל ארויס.

איצט שרייט עס דער אינטעליגענט, וואס איז שוין ארויס פון אוניווערזיטעט און דער סטודענט, וואס איז נאך אין אוניווערזיטעט.

דאס איז דער זעלביגער קרעמערישער אנטיסעמיטיזם. עס איז דער אנטיסעמיטיזם פון דעם נישט פערגינער, פון דעם פחדן, וואס שרעקט זיך פאר דער יודישער שווארצער ובורה און פלינקקייט.

זענען סטודענטען, די צוקונפטיגע הענדלער מיט דאקטאריע, פילאלאגיע, געשיכטע און אדוואקאטור, די שרייענדיגסטע אנטיסעמיטען איצט אין אייראפא.

עס איז אראפגעפאלען דאס הייבעלע, מיט וועלכען די אלע אינטעליגענטע פראפעסיעס זענען געקומען אויף דער וועלט און דורות געלעבט מיט איהר.

נאקעט שטעהען זיי.

דער אמאליגער אינטעליגענט האט א סך זאכען זיך געשעהמט צו טון, ער איז בטבע געווען א שעהמעוודיגער. ער האט זיך אבער נישט געשעהמט צו זיין אן ארימאן. ער איז ביי זיך קיין מאל נישט געווען געפאלען צוליב זיין ארימקייט, פערקעהרט, דאס איז געווען דער חן פון דעם אמאליגען אינטעליגענט.

דער היינטיגער אינטעליגענט שעהמט זיך נישט קיין מיאוס׳ע זאך צו טון, אבער זיין אן ארימאן שעהמט ער זיך.

איז אפילו אין טשעכא-סלאוואקיע, אין דער דאזיגער רעפובליק, וואס מאסאריק מיט זיין שניי-ווייסען און פילאזאפישען קאפ בעקרוינט זי, דערגאנגען צו דעם, אז סטודענטען האבען געפאדערט צו בעגרענצען די צאהל פון די יודישע סטודענטען.

אן אנטיסעמיטישער גרילץ הערט זיך פון אלע אייראפעאישע אוניווערזיטעטען.

אייראפעאישע סטודענטען מאכען איינפאך פאגראמען אויף יודען.

דער אינטעליגענט איז פסול געווארען.

ער האט אויך נישט אויסגעהאלטען, ער איז אויך פערכוליגאנעוועט געווארען דורך דער סאלדאטסקער וועלט-בענעהמונג, וואס האט ארומגעכאפט די וועלט.

די טענה איז אונז בעקאנט; יודען פילען אן די אוניווערזיטעטען. זיי געהען ארויס פון די אוניווערזיטעטען און פערכאפען אלע אינטעליגענטע פראפעסיעס.

און א חשבון קומט, א גענויער חשבון: די יודען האבען לויט זייער צאהל מעהר סטודענטען אין אוניווערזיטעט און ממילא מעהר אינטעליגענטע פראפעסיאנאלען, וואס פערנעהמען מעהר פלעצער אין לעבען.

ניכטער און אויסגערעכענט איז דער איצטיגער סטודענט; ער לערנט א מלאכה און וויל צוגרייטען א פלאץ פאר זיך, ווען ער וועט האבען די מלאכה אויסגעלערנט.

נישט אזוי זענען געווען די אמאליגע סטודענטען. זיי האבען גאר מורא געהאט צו טראכטען וועגען א קאריערע, וועגען דעם וואכעדיגען מאמענט ווען מען וועט מיט דעם געלערנטען מוזען פערדינען א שטיקעל ברויט. מען האט געלערנט צוליב׳ן לערנען גופא. ערשט שפעטער, ווען מען איז ארויס פון אוניווערזיטעט, האט די ביטערע ווירקליכקייט נע׳פסל׳ט פיל שעהנע אילוזיעס, פיל, כשר׳ע, פרומע און גוטע כוונות.

קינדער זענען געווען אמאל סטודענטען. בראווע קינדער, מונטערע קינדער.

היינט ווייס דער סטודענט גענוי צוליב וואס ער איז אין אוניווערזיטעט, ער לערנט זיך א מלאכה, וואס דארף איהם שפייזען.

און ווי ער טרעט איבער די שוועל פון דעם אוניווערזיטעט דערזעהט ער שוין די קינפטיגע קאנקורענטען זיינע.

ווארט ער נישט ביז ער וועט זיך בעגעגענען מיט זיי פנים אל פנים אין לעבען, שפעטער ווען ער וועט ארויס פון אוניווערזיטעט. ניין, ער הויבט אן קעמפען מיט זיין קינפטיגען קאנקורענט שוין אין אוניווערזיטעט גופא.

ווי קלוג, ווי אויסגערעכענט און ווי ציניש איז דאס קינד פון דער מלחמה׳שער צייט.

איז שוין איצט קיין ווינקעל אין דער וועלט נישטא וואו מען קען זיך אויסבעהאלטען פון וועדימדיגען מלחמה-גייסט

אומעטום איז ער דא, אומעטום. און אין די אוניווערזיטעטען האט ער פערכאפט אלע קאטעדרעס...

אין היכל פון בילדונג בושעווער ער.

(מארגענזשורנאל)

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער לעבן

נייער פאלקסבלאט

27 מאנטאג — כז טבת תר"צ

יאנואר

זון-אויפגאנג 7.30

זון-אונטערגאנג 4.6

פייערליכע אקאדעמיע אין פילהארמאניע

לכבוד דעם 60-יעהריגען יובילײ פון ד"ר ברוידע

(—) געכטען נאכמיטאג איז אין פילהארמאניע פארגעקומען א פייערליכע אקאדעמיע, צו בעעהרען דעם 60-יעהריגען יובילײ פון ד"ר מ. ברוידע.

צו דער אקאדעמיע איז געקומען א זעהר גרויסער עולם,: עלטערען פון די שילער, מיטגלידער פון דער געזעלשאפט פאר יודישע מיטעל-שולען אין לאדז, פערטרעטער פון א גרויסער צאהל ארגאניזאציעס, וואו דער יובילאר איז א טעטיגער מיטגליד א. א. וו.

פונקט האלב פינף איז אריין און זאל דער יובילאר אין בעגלייטונג פון דיר. גראף און ה' סטאנ. יאראטשינסקי. דער עולם האט דעם יובילאר איינגעארדענט אן אוואציע. דער כאר און ארקעסטער פון „הזמיר" אונטער דער לייטונג פון פראפ. פייווישיס, האבען אויסגעפיהרט „התחזקנו", וועלכע דער עולם האט אויסגעהערט שטעהענדיג און נאכדעם ווי דער כאר האט אויסגעפיהרט נאך עטליכע לידער, וועלכע זענען זעהר ווארעם אויפגענומען געווארען, האט די טריבונע פערנומען דער עהרען-קאמיטעט אונטער פארזיץ פון ה' סטאניסלאוו יאראטשינסקי און דאס ערשטע ווארט צו בעגריסען דעם יובילאר האט בעקומען פראפ. שאך פון ווארשא.

דער רעדנער בעגריסט אין העברעאיש דעם „מרדכי היהודי" וועלכער איז טעטיג אויף פערשידענע געביטען פון יודישען לעבען און ווינשט איהם אין נאמען פון דער גרויס-לאזשע „בני ברית" אין פוילען, אז ער זאל נאך לאנג זיין טעטיג און ווירקען אין דער יודישער געזעלשאפט.

נאכדעם האלט א לענגערע רעדע אין פויליש פראפ. מאיר באלאבאן, ער דערמאהנט ווי מיט עטליכע און צוואנציג יאהר צוריק אויף א צוזאמענפאהר אין גאליציען פון רבנים, פרנסים, פרעדיגער איז ד"ר ברוידע ארויסגעטראטען מיט א שארפען פראטעסט פאר זייער טעטיגקייט און געפאדערט איינצופיהרען א נייע מאדערנע ערציהונג, ווי ס'האט אויף די מאדערנע אויפלעבונגס-בעוועגונג ביי די יודען. דעמאלט איז עס געווען א געוואלדיגע דרייסטקייט און ס'איז געווען אן איבערראשונג די האיגע פאדערונג, אבער ד"ר ברוידע איז זיך געגאנגען זיין וועג און געגרינדעט אינסטיטוציעס פון א מיטעל-שול ביז צו א יודאאיסטישע אינסטיטוט, וואס איז לעצטענס געגרינדעט געווארען אין ווארשא. אינסטיטוטען יודאאיסטישע זענען פערהאן אין איראפא עטליכע, אבער זיי זענען אלע טעאלאגישע אינסטיטוטען, בעת דער ווארשאווער אינסטיטוט איז אן אינסטיטוט פאר אלע געביטען פון יודישער וויסענשאפט.

דער רעדנער דערמאהנט די זיכערקייט מיט וועלכער דער יובילאר צייכענט זיך אויס און ערקלעהרט, אז די ראזינע פעסטקייט און זיין וועג האט ד"ר ברוידע געירשנט פון זיינע זיידעס און עלטער-זיידעס, וועלכע זענען געוועזען פיהרער פון יודענטום א רייה דורות. ד"ר באלאבאן פעררופט זיך דערביי אויף דעם ארטיקעל פון ד"ר י. פרענקעל וועלכער איז געווען געדרוקט אין „נייעם פאלקסבלאט", וואו ס'ווערט אויסגערעכענט דער גרויסער יחוס פון יובילאר. צום סוף בעגריסט דער רעדנער דעם ד"ר ברוידע אין נאמען פון די דאצענטען פון אינסטיטוט און פון זיינע צוהערער און ווינשט איהם אריכת ימים, כדי ער זאל נאך קענען ווירקען פאר'ן יודישען פאלק.

אין נאמען פון דער לאדזער „בני-ברית-לאזשע" בעגריסט ד"ר שווינג און מעלדעט אז די לאזשע האט בעשלאסען צו שאפען א יעהרליכען פריז פאר דער בעסטער ארבייט, וואס אין יודאאיסטישען אינסטיטוט וועט געמאכט ווערען. ווייטער מעלדעט דער רעדנער, אז די עלטערען פון די שילער און די מיטגלידער פון דער געזעלשאפט פון יודישע מיטעל-שולען אין לאדז האבען געזאמעלט די ערשטע 120 טויזענד זל. אויף צו בויען אן אייגען הויז פאר די גימנאזיעס אויף דעם פלאץ וועלכע די געזעלשאפט בעזיצט.

נאכדעם האט דער רעדנער איבערגעלייענט א רייה שעהן אויסגעפיהרטע אדרעסען וואס זענען אנגעקומען פון די יודישע מיטעל-שולען אין קעלץ, ראדאם, וולאצלאוועק, קראקא, קאליש א. אנד.

אין נאמען פון צ.ק. פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע און פון צ.ק. „תרבות" בעגריסט ד"ר קלומעל פון ווארשא. אין נאמען פון יודישען „קאלא" אין סיים און לאדזער ציוניסטישען קאמיטעט האט דעם יובילאר בעגריסט אין יודיש רעפ. ד"ר ראזענבלאט, פון סינאגאגען-קאמיטעט — ה' סטאניסלאוו יאראטשינסקי, אין נאמען פון לעהרער-פערזאנאל, שילער, עלטערען-קאמיטעט — דיר. בראנרשטעטער.

צום סוף האלט א בעגריסונג אין העברעאיש אין נאמען פון ווארשאווער און לאדזער פרויען-פעראיינען „וויצא" — פר. ספעקטאר.

ס'זענען אנגעקומען איבער טויזענד בעגריסונגען. צווישען דער גרויסער צאהל האט ד"ר טארטאקאווער פארגעלייענט בלויז עטליכע — פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע אין לאנדאן, פון נחום סאקאלאוו און ד"ר צעלינע סאקאלאוו, פון ראבינער ד"ר י. טהאן, פון ראבינער ד"ר עהרענפרייז (שטאקהאלם), פון מארטין בובער, צ. ק. מזרחי, פון דער קרן-היסוד-צענטראלע, פון דער צענטראלע פון קרן-קימת, פון די דאצענטען פון טעאלאגישען אינסטיטוט אין ברעסלוי, אין בערלין, פון א רייה יודישע קהלות (לעמבערג, סטאניסלאוואוו, קראקא), פון ד"ר אהרער אין קראקא, פון פארזיצער פון פערבאנד פון די קאאפעראטיווען אין פוילען ד"ר זילבערשטיין א. אנד.

נאך די בעגריסונגען בעקומט דאס ווארט דער יובילאר, וועמען אלע מאכען נאכאמאל א רויזיגע אוואציע.

ד"ר ברוידע איז שטארק גערירט. ער האלט, אבער, אז דאס קומט נישט איהם, נאר אין דער ערשטער רייה די לאזונגען פאר וועלכע ער האט געקעמפט, און אין דער צווייטער רייה — די מיטארבייטער, וועלכע ער האט געטראפען אויף זיין וועג. די פילזייטיגקייט פון זיין טעטיגקייט, ערקלערט דער רעדנער, ליגט אין דעם, וואס ער איז א ראבינער, און ער דערמאהנט, אז נאך אין די יונגע יאהרען האט ער צוזאמען מיט זיינע פריינד ראבינער ד"ר י. טהאן און ראבינער ד"ר עהרענפרייז בעשלאסען צו גיין אויף דעם וועג.

צום סוף האט דער כאר פון מערעל-גימנאזיום אונטער דער לייטונג פון פראפ. פייווישיס אויסגעפיהרט עטליכע לידער און די פייערליכע אקאדעמיע האט זיך פערענדיגט מיט „התקוה" וועלכע ס'האט אנגעהויבען דער מיידעל-כאר און דער עולם האט מיטגעזונגען.

פערלאזט פרוי און קינד און אנטלאפען קיין בעלגיען

ער וויל אויך אהין נעהמען זיין קאכאנקע

אויף פאמארסקא 20 האט געוואוינט אלס סובלאקאטאר א טאפעצירער מיט זיין פרוי און קינד. דאס פאר-פאלק האט זיך געלעבט בשלום, און הגם קיין גרויסע גבירים זענען זיי נישט געווען, האבען זיי זיך אויסגעארבייט זייער פרנסה און געטראכט וועגען די גליקליכע צייטען, ווען מ'וועט קומען צו אן אייגענער דירה. אויף קיין גליקליכע צייטען האט די פאמיליע זיך נישט דערווארט, האגיגען האט זיך דער מאן אנגעהויבען קלאגען, אז ס'ווערט אלץ שווערער מיט ארבייט, און, אז ער וועט מוזען אוועקפאהרען אין די ווייטע קאנטען זוכען פרנסה.

די פרוי האט אנגעהויבען בעמערקען דערווייל, אז די טאכטער פונ'ם דירה-אייגענטימער, ג., איז עפעס צופיל אויפמערקזאם צו איהר מאן. נאר גאה טראכט עפעס בייזעס אויף א מאן, מיט וועלכען מ'לעבט שוין 6 יאהר און — מ'האט א קינד, זאל געזונד זיין. האט זי זיך אליין נישט געגלויבט אויף איהר געטרייען מאן, דעם פאטער און שפייזער פון איהר קינד.

אבער א וואורם האט זיך אריינגעכאפט אין איהר הארץ און האט געטאטשעט, נישט אפגעלאזט: כ'זיים אויף וואס היינטיגע מיידלעך זענען אלץ פעהיג און א מאן איז דאך מעהר נישט ווי א מאן!

אז, ווען דער מאן, דער טאפעצירער האט זיך אנגעהויבען אלץ שטארקער קלאגען, אז ס'פעהלט אויס ארבייט און נערדעט וועגען דעם, אז ער וויל פאהרען זוכען ארבייט קיין בעלגיע, האט די פרוי ביי זיך מספיק געווען, אז אפשר איז טאקע בעסער דער מאן זאל אוועקפאהרען און זיין אביסעל ווייטער פון גיטלען, מיט וועלכער ער זאל שוין האבען געווארען א גאנצער שמעלקע. ווי געזאגט, קיין גרויסע נגידים איז מען נישט געווען, האט מען פערקויפט עפעס פון שטוב, און דער טאפעצירער האט געמאכט זיין רייזע קיין בעלגיען.

די פרוי האט געווארט א פאר וואכען, א חודש — נישטא פונ'ם „טרייען" מאן קיין ידיעה. די פאר גראשען, וואס דער מאן האט איבערגעלאזט זענען זיך שנעל צעשוואומען. ענדליך איז אנגעקומען א בריף פונ'ם מאן, אז ס'איז אויך אין בעלגיען שלעכט, אז ער האט דערווייל קיין ארבייט נישט בעקומען, א'זוי האט זיך אפגעשלעפט א גאנץ יאהר.

פאר דער צייט האט די פרוי בעקומען פון איהר מאן א פאר בריף, אין וועלכע ער האט זיך געהאלטען אין איין קלאגען, אז ער פערדינט נישט, ביז... אין איין טריבען טאג איז אין די הענט פון דער פרוי צופעליג אריינגעפאלען א בריף פון איהר מאן, וועלכען ער האט געשריבען און ווען זי האט איהם איבערגעלייענט, איז איהר געווארען ליכטיג אין מוח און פינסטער אין די אויגען, פונ'ם בריף האט זי זיך דערוויסט, אז איהר מאן פיהרט א קארעספאנדענץ מיט גיטלען די גאנצע צייט, וואס ער געפינט זיך אין בעלגיען; אז ער פערדינט האט ער גאנץ נישקשה'דיג, אזוי, אז ער קען שוין אראפברענגען צו זיך קיין בעלגיען „זיין" גיטעל, און זי, גיטעל, מוז וואס שנעלער צו איהם קומען ווייל ער געהט אויס נאך איהר — ער בענקט און קען ממש אהן איהר נישט לעבען.

דאן ערשט איז דער פרוי קלאהר געווארען, אז די גאנצע מעשה מיט'ן אוועקפאהרען איז געווען א גוט צוגעטראכטער פלאן פון איהר מאן, ווי אזוי ער זאל פטור ווערען פון זיין פרוי און קינד און חתונה האבען מיט גיטלען.

איז די פרוי אוועקגעלאפען אין „יעאס" און דערצעהלענדיג די גאנצע מעשה, געבעטען, אז מ'זאל זיך אננעהמען איהר קריוודע, מ'זאל וועהען, אויסווירקען, אז דער טאפעצירער זאל שיקען אויף אויסצוהאלטען זיין קינד און נישט פערדרייען זיך מיט פרעמדע. צום גליק האט די פרוי אפיציעלע חתונה-אקטען מיט איהר מאן.

דער היגער „יעאס" האט מיטגעטיילט וועגען דעם ענין דעם קאמיטעט אין בעלגיען, וועלכער וועט זיך פערנעהמען מיט דעם טרייען מאן און פאטער און צווינגען איהם אויסצוהאלטען זיין פרוי און קינד.

69-יעהריגער מאן דערהרג'עט זיין ווייב

מאריאנא שמיט (וואולטשאנסקא 148), האט פאראיאהרען זיך צופעליג בעקענט אין פארק מיט פראנציסעק שאקער. דאס פאר איז געווען א גאנץ פאסיגע: 55 זי און 69 ער און הגם פרוי שמיט האט נישט פערשטאנען קיין ווארט אויף דייטש און שאקער האט נישט געקענט רעדען פויליש, האט זיך די ליבע צווישען זיי צופלאקערט און זיי האבען זיך גענענגזייטיג וועגען זייערע געפיהלען מיטגעטיילט אויף שטום-לשון, ביז זיי האבען אין א שעהנעם טאג בעשלאסען חתונה צו האבען און מיט עטליכע חדשים צוריק האבען זיי טאקע חתונה געהאט און אנגעהויבען פיהרען א לעבען ווי צוויי טייבעלעך.

דער האניג חודש איז שנעל פאריבער. דער 69-יעהריגער יונגער באלעבעסעל איז געווען אויפמערקזאם צו זיין „יונגער" ווי א פערליבטער שילער. אבער ס'איז א דורך א פאר חדשים און ס'איז עפעס קאליע געווארען. דאס „יונגע פאר" האט זיך אנגעהויבען קריגען צווישען זיך און הגם זיי פלעגען רעדען אויף „פערשידענע שפראכען" האבען זיי זיך גוט פערשטאנען אז די שכנים ארום האבען ביגוט געהערט. שאקערט האט אנגעהויבען אפט אהיימקומען א שכור'ער און מאלטרעטירען זיין פרוי. שבת אין אווענט איז ער געקומען א היים שכור ווי לוט און זיך פערשלאסען אין שטוב. מיט אמאל האבען די שכנים ארום דערהערט א פערצווייפעלטען געשריי: ראטעוועט. ווען זיי האבען אויפגעריסען די טיר און זיך אריינגעריסען האבען זיי דערזעהען א שרעקליך בילד: אויף דער פאדלאגע איז געלעגען פרוי מאריאנא אין א קאלוזשע בלוט, נעבען איהר איז געשטאנען מיט א פערבלוטיגטער האק אין האנד דער מאן. ווען ער האט דערזעהען די אריינקומענדע, האט ער זיך צו זיי געווארפען מיט דער האק. זיי האבען זיך אבער נישט איבערגעשראקען און ס'איז זיי געלונגען איהם צו ענטוואפענען.

די ארויסגערופענע פאגאטאווינע, האט די פרוי אין א האפנונגסלאזען צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל. שאקערט איז ארעסטירט געווארען. ווען ס'איז אנגעקומען די פאליציי, האט זיך שאקערט אויף זיי געווארפען, אבער מ'האט איהם געבונדען און אפגעפיהרט אין אויספארשונגס-אמט.

Dr. H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאנא 25, טעל. 126-87

ספעציעל ארצט פאר הויט- און וועגערישע קראנקהייטען. מענער-שוועכע. אלע פארמען אנאליזען, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען

נעמט אן פון 8-2 נ.מ. און פון 5-9 אוו.

Dr. Z. Rakowski

ספעצ. פאר אויערן, נאז, האלז- און לונגען-קראנקה.

קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 27-81.

אורדינירט פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לעטשניצע, זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—3

פעקלעך עסענווארג קיין רוסלאנד

דער פאסט-אמט אין לאדז האט בעקומען א נייע פעראָרדנונג, לויט וועלכער מען קען ווידער אננעהמען עסענווארג-פעקלעך קיין סאוויעט-רוסלאנד דורך לעטלאנד

דער אפצאהל פון 1 קילא פעקעל קיין רוסלאנד קאסט 2.90, ביז 5 קילא – 3.70 ביז 10 קילא – 6.90.

אין דעם אזיאטישען טייל פון רוסלאנד קאסט 1 קילא פעקעל 4.90, ביז 5 קילא – 5.70, ביז 10 קילא – 10.90.

צוגאב-פאבאר פאר'ן יאהר-גאנג 1908

היינט, מאנטאג, דעם 27 יאנואר וועט אין לאקאל אויף פאמארסקא גאס אמטירען א צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פאר'ן יאהרגאנג 1908 און עלטערע, וועלכע האבען צוליב וואסערע עס איז סבות נישט ערלעדיגט זייער שטעלונג צו מיליטער-דינסט. צושטעלען צו דער קאמיסיע דארפען זיך די בירגער, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 1. 4. 6. 7. 10. 12, 13 און 14 פאליציי-קאמיסאריאטען.

פאר ארבייטער

ווינטער-אונטערשטיצונגען אין טאלאנען אויף בעהייצונגס-מאטעריאל

(מ) דער לאדזער מאגיסטראט טיילט מיט, אז מאנטאג דעם 27 ה. ה. וועט זיך אנהויבען די אויסצאהלונג פון די ווינטער-אונטערשטיצונגען פאר די ארבייטסלאזע פון די מלוכה-פאנדען. ס'וועלען אויך פערטיילט ווערען טאלאנען אויף בעהייצונגס-מאטעריאלען. די טאלאנען וועלען בעקומען די ארבייטסלאזע וואס האבען פאמיליעס און זענען בערעכטיגט אויף די געלד-אונטערשטיצונגען.

פריוויליגע וועלען קיין בעהייצונגס-מאטעריאלען נישט בעקומען, ארבייטסלאזע מיט קליינע פאמיליעס וועלען בעקומען צו 4 צענטנער און מיט גרעסערע — 6 צענטנער קוילען.

דאס אויסצאהלען די אונטערשטיצונגען און פערטיילונג פון די טאלאנען וועט פארקומען אין לאקאל פון אונטערשטיצונגס-פאנד פיעטרקאווער 212 פון 9 ביז 2 א זייגער בייטאג לויט פאלגענדען סדר:

פון 9 ביז 11 א זייגער — פאר די, וואס זענען פערעגיסטרירט אין דער ערשטער אפטיילונג פון פ. או. פ.

פון 12 ביז 2 א זייגער — פאר די, וואס זענען פערעגיסטרירט אין דער 2-טער אפטיילונג פון פ. או. פ.

היינט מאנטאג—די, וואס זייערע פאמיליען נעמען הויבען זיך אן מיט די בוכשטאבען:

A. B. C. D. E. F.

דינסטאג – G. H. I. J.

מיטוואך – K. L. Ł.

דאנערשטאג M. N. O.

פרייטאג P. R. S.

שבת T. U, W. Z Ż.

די קוילען וועלען ארויסגעגעבען אויפ'ן חשבון פון דער שטאט. מיט די טאלאנען קען מען זיך ווענדען אויף אפצונעהמען די קוילען אויף פאלגענדע קוילען-פלעצער: פשעגראדזאלניאנא, רוג פאבריטשנע, שטאטישע קוילען-פלעצער אויף וועגלאווא 3.

די ארבייטער מוזען מיטברענגען א פערזענליכען דאקומענט און די לעגיטימאציע פון פ.או.פ.

Dr. med. J. Lubicz

ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 183-17

קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען.

פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער.

וואס יעדער בעל-חוב און קרעדיטאר דארף וויסען

VIII

די רעכטליכע בעדינגונגען און פאלגן פון א ליציטאציע

פונקט, ווי ביי א זאיענטשע, מוז אויך אויף א ליציטאציע אומבעדינג געקומען ווערען א פארשטעהער פון ארטיגען פאליציי-קאמיסאריאט אין איינעם פון די פאלגענדע פאלען:

1) ווען די טיהר פון לאקאל אדער הויז, וואו די ליציטאציע דארף פארקומען, איז פון אינוויינינג פערמאכט אדער אויסוועניג פערשלאסען און דער בעל-בית ענטזאגט זיך גוטוויליג זי צו עפענען.

2) ווען דעם עקזעקוטאר ווערט געשטעלט א ווידערשטאנד אזוי, אז ער קען נישט אויספיהרען די פערארדענטע עקזעקוציע און

3) ווען די ליציטאציע ווערט אונטערגענומען אין דער אפוועזענהייט פון אייגענטליכען בעל-חוב.

אין לעצטען פאל איז דער קאמארניק פערפליכטעט א חיץ דער אסיסטענץ פון דער פאליציי אויך איינצולאדענען אנ'עדות.

א ליציטאציע רעכענט זיך פאר נישט צושטאנד-געקומען:

1) ווען ס'מעלדען זיך בכלל נישט קיין קויפערס אדער ס'שטעלט זיך נאר בלויז איינער.

2) ווען קייגער פון די בעטייליגטע אין דער ליציטאציע לייגט נישט פאר קיין העכערען פרייז.

3) ווען דער קויפער צאהלט נישט צו אין בעשטימטען טערמין די רעשט פון קויפס-פרייז.

כדאי איז אויך באלד אויף דעם ארט צו בעמערקען, אז ביי א ליציטאציע אויפ'ן סמך פון אזוי גערופענעם אדמיניסטראטיווען טיטול-וויקאנאוושי, קאן מען אויך א קויפער, וועלכער וויל נישט איינצאהלען אדער צוצאהלען די פארגעלייגטע ליציטאציע-סומע, ארויפלייגען אויך א געלט-שטראף אין דער הויך ביז 100 זל.

וויבאלד א ליציטאציע קומט נישט צושטאנד צוליב דעם, ווייל ס'האבען זיך נישט געשטעלט קיין קויפערס, זענען די אנוועזענדע קרעדיטארען, וועלכע רעפרעזענטירען די גרעסטע סומע חובות, בערעכטיגט צו פערלאנגען פון קאמארניק, אז ער זאל בעשטימען א צווייטע ליציטאציע אדער זיי ארויסגעבען דאס אפגעשריבענע אייגענטום, לויט'ן אפגעשאצטען פרייז.

דעסגלייכען קאנען די קרעדיטארען פערלאנגען פון קאמארניק, אז ר'זאל נאכאמאל בעשטימען א ליציטאציע א'ן פאל, ווען די ערשטע ליציטאציע איז צוליב דעם, וואס די אויסגעשטעלטע חפצים האט געקויפט דער בעל-חוב אליין, אויטאמאטיש געווארען אומגילטיג, אדער, ווען דער קויפער צאהלט נישט צו אין בעשטימטען טערמין די רעשט פון קויפס-פרייז.

אין ביידע פאלען גיהען די איינגעצאהלטע סומען אויפ'ן חשבון פון אויסמאנענדען חוב.

אויב צו דער צווייטער ליציטאציע קומען אויך נישט קיין קויפערס און די קרעדיטארען אליין רעפלעקטירען אויך נישט אויף די אויסגעשטעלטע חפצים, ווערען זיי אין גאנצען בעפרייט פון סעקוועסטער און דער בעל-חוב קאן מיט זיי שוין טון, וואס איהם נאר געפעלט.

פערשטעהט זיך, אז דערמיט איז נאך דער איינגעקלאגטער נישט בעפרייט פון דער פליכט צו בעצאהלען דעם צוגע'משפט'ן חוב: נישט מעהר די עקזעקוציע לויט'ן זעלבען טיטול וויקאנאוושי קאן געוואנדען ווערען נאר צו אנדערע חפצים.

דערווייל ווערען אבער אלע בעטרעפענדע עקזעקוציע-הוצאות אויפגעמאנט פון די קרעדיטארען, לויט וועמענס פארשלאג די ליציטאציע איז אונטערגענומען געווארען.

ווי שוין געזאגט, האבען די קרעדיטארען דאס רעכט, אויב קיין אנדערע קויפערס שטעלען זיך נישט צו דער ליציטאציע, די אויסגעשטעלטע זאכען לויט'ן אפגעשאצטען פרייז אליין צו דערהאלטען און זיי קאנען אויך פערלאנגען, אז דער קאמארניק זאל בעשטימען נאכאמאל א ליציטאציע.

בנוגע דעם, אדער אנדערען בעשלוס דעצידירט אויסשליסליך דער ווילען פון די קרעדיטארען, וועלכע רעפרעזענטירען די גרעסטע שולדיגע סומע. למשל: אויב א גרופע קרעדיטארען, וועמען ס'קומט צוזאמען 15 הונדערט זלאטיס, פערלאנגט דורכאויס, אז מען זאל איהר ארויסגעבען די אויסגעשטעלטע חפצים און די צווייטע גרופע, וועלכע רעפרעזענטירט צוזאמען 18 הונדערט זל. פאדערט דוקא צו בעשטימען נאכאמאל א ליציטאציע, מוז דער קאמארניק בעריקזיכטיגען דעם פערלאנג פון דער צווייטער גרופע און טאקע בעשטימען נאכאמאל א ליציטאציע. אומאפהענגיג פון דער צאהל פער'זאנען, פון וויפיל יעדע פון אזעלכע גרופען בעשטייט.

אויף דער צווייטער ליציטאציע קאנען די אויסגעשטעלטע חפצים פערקויפט ווערען אפילו אונטער'ן אפגעשאצטען פרייז.

אין פאל, ווען דער קאמארניק בעשליסט אין איינקלאנג מיט די רעפרעזענטאנטען פון דער גרעסטער סומע חובות די אויסגעשטעלטע חפצים זיי יא ארויסצוגעבען, מוז אונבעדינג דערביי אפגעהיטען ווערען פאלגענדער סדר: דאס רעכט צו דערהאלטען די דערמאהנטע חפצים ווערט קודם כל אנערקענט דעם קרעדיטאר, מיט וועמענס איניציאטיווע דער סעקוועסטער איז געלייגט געווארען.

נאך איהם ווערט אין דעם פרט בעפארצוגט דער קרעדיטאר, וועלכער פערטרעט א גרעסערע שולדיגע סומע.

אלץ איינס, צי די אויסגעשטעלטע חפצים ווערען אויף דער ליציטאציע אויספערקויפט אדער ווער פון די קרעדיטארען דערהאלט זיי, סיי ווי מוז דער בעל-חוב דעקען אלע עקזעקוציע-הוצאות, ווי אויך דעם האנאראר פאר'ן קאמארניק.

אויב דער קאמארניק פיהרט אויס די עקזעקוציע נישט לויט די אויסגערעכענטע, אין דער ארדינאציע דערמאהנטע כללים, קאן דער בעפולה'טער צד אין משך פון 2 וואכען פערקלאגען די דאזיגע, לויט זיין מיינונג אונגעזעצליכע האנדלונג אין געריכט, וואו דער אורטייל ווערט אויסגעפיהרט.

דעסגלייכען, ווען דער קאמארניק דערלויבט זיך אזוי אדער אנדערש אויסצוטייטשען דעם אויספיהרענדען אורטייל, קאן אויך דער בעפולה'טער דורך דעם צד פערקלאגען זיין האנדלונג אין געריכט, וועלכע האט דעם דאזיגען אורטייל ארויסגעטראגען.

דאס דערלאנגען אזא אנקלאגע האלט אבער אין ביידע פאלען נישט אפ דאס ווייטערדיגע אויספיהרען פון אורטייל, סיידען דאס געריכט וועט אזא אפהאלטונג פעראָרדנען.

וואס שייך דער אלגעמיינער פעראנטווארטליכקייט פאר זיין אמטליכער טעטיגקייט, איז א קאמארניק אונטערגעווארפען דעם פרעזעס פון קרייז-געריכט, אין ראיאן פון וועלכען ער איז אנגעשטעלט.

י. אינפעלד.

דער קולטור-אמט און די פראפ. פעראיינען פון מעטאל-ארבייטער און הויז-ווירטשאפט

א בריף איז רעדאקציע

ג. רעדאקציע!

מיר בעטען אייך צו פערעפענטליכען פאלגענדען בריף.

אין צוזאמענהאנג מיט דער „אויפקלערונג" פון מעטאל-פעראיין, וואס איז געווען אפגעדרוקט אין פרייטאג'דיגען נומער פון אייער צייטונג, בעטען מיר אייך צו פערעפענטליכען פאלגענדע פעסטשטעלונגען:

1) די „לאנגע יאהרען", וואס די פעראיינען מעטאל און הויז-ווירטשאפט, וואוינען אין די לאקאלען פון „קולטור-אמט", האבען זיי, נישט נאר נישט פינקטליך געצאלט דאס דירה-געלט, נאר כמעט גארנישט געצאלט. דער הויז-ווירטשאפט-פעראיין, צוליב דעם פשוט'ן טעם, וואס ער האט נישט געוואוינט צוזאמען מיט'ן „קולטור-אמט", נאר אויף פיעטריקאווער 22, פון וואנען ער איז עקסמיטירט געווארען פאר נישט צאלען דאס דירה-געלד און דער מעטאל-פעראיין, האט גענאסען פון אנ'אפמאך, וואס דער „קולטור-אמט" האט געשלאסען מיט'ן פריהערדיגען הויזווירט, וועלכער האט בעפרייט די פעראיינען פון אנ'ערך 3 יאהר דירה-געלד!

2) „דער לעצטענס זייט די פעראיינען געפינען זיך אויף ווסכאדניא 70", בעציהט זיך צו א צייט פון 3 יאהר (פון יאנואר 1927 ביז איצט), פאר וועלכע די הויז-ווירטשאפט און מעטאל-פעראיינען האבען נישט איינגעצאהלט איבער 1.300 גילדען. טראץ די פילמאליגע מאהנונגען און ווארנונגען. דער קליינער טייל, וואס זיי האבען יא איינגעצאהלט, איז גאנץ אפט פארגעקומען ערשט נאכדעם, ווי דער „קולטור-אמט" האט פערשלאסען זייער צימער.

3) דאס „גרויסע דירה-געלד, וואס דער קולטור-אמט" האט ארויפגעלייגט אויפ'ן צימער פון מעטאל און הויז-ווירטשאפט", איז א רעזולטאט פון אנ'איינשטימיגען בעשלוס פון עקזעקוטיוו און וועמעס בעשטאנד פון זיבען (7) זענען געווען דריי (3) פון דער פ.צ.-פראקציע, וועלכע איז געוועהלט געווארען אויך דורך די פערטרעטער פון די דערמאנטע פעראיינען. דער „פערזאמלונגס-זאל" איז געשטעלט געווארען צו דיספאזיציע פון אלע פעראיינען, וואס וואוינען אויף ווסכאדניא 70, און אויף דעם גרונד האט דער טעקסטיל-פעראיין, פאר א צימער מיט צוויי פענסטער, געצאהלט 35 פראצ. פון דירה-געלד, דער „קולטור-אמט" פאר א צימער מיט איין פענסטער — 20 פראצ.; מעטאל און הויז-ווירטשאפט אויך פאר א צ מער מיט איין פענסטער 17 פראצ. א.א.וו.

דערביי איז אינטערעסאנט, אז ווען די לעצטע 2 פעראיינען האבען כסדר נישט געצאהלט קיין דירה-געלד, און דער „קולטור-אמט" האט ביי זיי געוואלט אפנעמען דאס צימער, האבען די מיטגלידער פון פ.צ.-פראקציע עדעלמאן און מיטעקארייגעטראגען פארשלאגען, וואס האבען געהאט פאר א ציל די זאך אפצושלעפען. אבער ווען די מעהרהייט האט זייערע פארשלאגען געוואלט אננעמען אונטער'ן בעדינג, זיי זאלען פערזענליך גאראנטירען פאר דעם אויספיהרען פון זייערע פארשלאגען, האבען זיי זיך דערפון אטגעזאגט, בעת דער פארזיצער פון „קולטור-אמט" ח' מילמאן איז פערזענליך פעראנטווארטליך פאר'ן דירה-געלד פאר'ן גאנצען לאקאל לגבי דעם הויזווירט.

4) דעם חוב פון דירה געלט פאר הויז-ווירטשאפט און מעטאל האבען כסדר געמוזט דעקען די אנדערע פעראיינען, ביז עס איז דערעסען געווארען דאס שפיל און דער „קולטור-אמט" האט זיי נעגעבען א צייט פון 2 וואכען אפצוצאהלען דעם חוב, ד. ה. ביז'ן 7-טען יאנואר 1930, אין געגענפאל ווערט דאס צימער ביי זיי אפגענומען. עטליכע טעג פאר'ן בעשטימטען טערמין, האט די מעטאל-פערוואלטונג זיך געוואנדען יועגען א פערשטענדיגונג. אין רעזולטאט פון אונטערהאנדלונגען, וועלכע האבען בעדויערט 2 וואכען, האט דער „קולטור-אמט" זיי געמאכט פאלגענדע הנחות: א) פערקלענערען דעם חוב פון איבער 1.300 זל. אויף קנאפע 1.000 זל. ב) בעפרייען זיי אויף ווייטער צוצאהלען פאר'ן פערזאמלונגס-זאל מיט'ן גלייכצייטיגען פעלירען דאס רעכט צובענוצען זיך מיט איהם; ג) איבעררוקען דעם טערמין פון איינצאהלען די ערשטע ראטע אויפ'ן חוב אויף א חודש. דערביי דארפען זיי געבען א שריפטליכע פערפליכטונג איינצוצאהלען יעדען קווארטאל — 185 גילדען אויפ'ן חוב, אין וועלכען ס'ווערט צוגערעכענט דאס לויפענדיגע דירה-געלד. דעם אלטען פערקלענערטען חוב, ארויסרעכענדיג דאס לויפענדיגע דירה-געלט, וואלטען זיי אזוי ארום ערשט געקענט אויסצאהלען אין צוויי און א האלב יאהר צייט.

מיר האבען דאס געטון מיט'ן ווילען אויסצומיידען צוזאמענשטויסען און מיט דער אויסרעכנונג צוריק צו בעקומען, מעג זיין אין משך פון יאהרען, כאטש טויזענד גילדען אויפ'ן חוב, וועלכער — אויב מיר וועלען בעזעצען אנ'אנדער'ן פעראיין וועט פערפאלען ווערען. דערביי האבען מיר קאטעגאריש געמאלדען, אז דאס זענען די לעצטע הנחות. און ס'קאן נישט זיין קיין נעדאנק וועגען ווייטערדיגע.

די פערוו. פון מעטאל-פעראיין האט צוגעזאגט צו געבען אנ'ענטפער אין דריי טעג ארום. ס'זענען - אבער אדורך 7 טעג און קיין ענטפער איז נישט געקומען און מיר האבען אפגענומען דאס לאקאל.

דאס איז די פאקטישע זייט פון דעם ענין, וועלכע פערוואנדעלט די דערמאהנטע „אויפקלערונג פון מעטאל-פעראיין אין אנ'„ערקלערונג" פון א בעשטימטען מין.

די ווייטערדיגע פאסירונגען זענען שוין געווען אין בריף אין „נייעם פאלקסבלאט" פון לעצטען פרייטאג.

וואס איז שייך די מעטאל-ארבייטער, וואס זענען געקומען אין א גרעסערער צאהל צו שיצען דעם פעראיין פון „עקסמיסיע", האבען מיר דאס ערשטע מאל געזעהן, אז די מעטאל-ארבייטער זאלען ביים ארויסגעהן אין פעראיין דוקא זיך וועלען איבערטון אין פערמעליגטע מלבושים אין שטיוועל אדער ארבייטס-מלבושים פון פליישער.

אויך האבען מיר זיך נישט פארגעשטעלט, אז צווישען די מעטאל-ארבייטער געפינען זיך אונטערוועלט-מענשען, וועלכע האבען זיך בעטייליגט אינ'ם אנפאל, מיטוואך אין אוונד אויף די פעראיינס-מיטגלידער און אויפ'ן לאקאל פון „קולטור-אמט".

לאדזער קולטור-אמט.

ש. מילמאן, ר. פערגאמענט

Dr. med.

B. Robinzon

אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען

פעטריקאווער 10, טעל. 131-86

נעמט אן פון 8—9½ פריה און פון 3—4½ נאכמ.

DR. MED.

A. URYSON

אינערליכע קראנקהייטען

צוריקגעקעהרט.

נעהמט אן פון 3 ביז 5 נאכמיטאג.

Konstantynowska 20, telef. 35-86.

צאהן-ארצט

St. Gelberg

וואוינט יעצט

Zawadzka 14, tel. 108-33

נעהמט אן פון 10—2 און פון 4—7.

לאדזער קאמעראל-טעאטער „ארט"

אל. 1. מאי 2 פריהער ענגל. זאל

קינסטל.ליט. מ.בראדערזאן, דיר. י.סטרוגאטש, קאמפ. ד.בייגעלמאן

קאנפערענסיער: נתן רייכענבערג.

היינט, מאנטאג — 1 פארשטעלונג: אנהויב 9.30 אוונט

ווערט געשפילט דער 2-טער שלאגער-פראגראם א. נ.:

„חי-געלעבט"

הנחה-בילעטען זענען גילטיג.

בילעטען צו בעקומען ביי דער קאסע פון טעאטער יעדען טאג פון 11—1 מיטאג און פון 5 נאכמ.

אפקלאנגען פון דער אפערע אין דער הויפט-פאסט

ארעסטירט א שותפ'טע פון דער אפערע

בשעתו האבען מיר מיטגעטיילט וועגען ארעסט פון געפעהרליכען אפעריסט רושיארנאווסקי, וועלכער האט אין דער הויפט-פאסט אויף פשעיאזד אפגערובט אפנעהמען אויף א געפעלשט ביכעלע פון פ. ק. א. א גרעסערע סומע געלד.

די אויספארשונג האט בעוויזען, אז רושיארנאווסקי האט נישט אליין געארבייט און ביים קרייץ-פערהער האט רושיארנאווסקי אנגערופען דעם נאמען פון א געוויסער לארקאווסקי.

די לארקאווסקא, וועלכע האט געוואוינט אין לאדז האט זיך אבער בעצייטענס דערוויסט וועגען ארעסט פון רושיארנאווסקין און איז בעצייטענס נעלם געווארען. מען האט צושיקט נאך איהר פלוג-בריף און זי געכאפט אין טארן, צוזאמען מיט איהר „פריינד" לודוויג זיטמאן. ביידע ארעסטירטע האט מען איבערגעשיקט אין דיספאזיציע פון דער אויספארשונגס-מאכט אין לאדז.

DR. MED.

L. Pikielny

אוראלאג

ספעציאל-ארצט פאר נירען, בלאז און הארן-קראנקהייטען

8 NAWROT 8, tel. 2,19-90

נעהמט אן פון 4—7 אוונד.

גרשון ברײַטבאַרד אין בעלגיען

ער קלויבט זיך צו פאָהרען קיין ארץ־ישראל

דער לאָדזער אַטלעט גרשון ברײַטבאַרט געפינט זיך איצט אין בעלגיען. אין דער אַנטווערפענער „יודישער צײַטונג" איז אָפּגעדרוקט פאָלגענדער שמועס מיט איהם:

— כ'בין געבוירען געוואָרען אין לאָדז אין 1897, מיר זענען געוועזען פינף ברידער. אַלע פינף זענען מיר געווען שטאַרק און קרעפטיג. איצט, ליידער, זענען מיר געבליבען בלויז צווי — איך און מײַן ברודער יוסף. דרײַ פון אונז זענען געשטאָרבען, דער עלטערער איז דערהרגעט געוואָרען אין רוסישען קריג אין 1914, דער צווייטער איז געפאַלען אין די מלחמה מיט די פּאָלשעוויקעס אין יאָהר 1920 און דער דריטער איז געווען זישע, דער באַקאַנטער „אײַזענקעניג", ער איז געשטאָרבען מיט דרײַ יאָהר צוריק אין בערלין פון א בלוטפערגיפטונג וואָס ער האָט בעקומען אין האָר, בײַם אַרײַנקלאַפּען א טשוואַק אין א ברעט. איך בין דאָס פערטע קינד און מײַן ברודער יוסף — דאָס לעצטע.

— ווי אַזוי האָט איהר אַנטוויקעלט אײַער כּוח?

— איך האָב עס קיינמאָל נישט אַנטוויקעלט, ס'איז שוין געשעהען פון זיך אַליין. דער פאַקט, אַז אַלע מײַנע ברידער זענען גבורים, ווײַזט, אַז מיר זענען שוין שטאַרק פון געבוירט. מײַן טאַטע איז געווען א שמיד און מיר אַלע האָבען פערבראַכט אונזערע יונגע יאָהרע נאָך דער קוזניע. מיר זענען דערצויגען געוואָרען צווישען אײַזען און דעריבער זעען מיר אַזוי שטאַרק צו בויגען און ברעכען אײַזען.

— ווי לאַנג פערנעהמט איהר זיך שוין מיט אַטלעטיק?

— שוין צעהן יאָהר. די אידעע צו אויפטרעטען פאַר דער עפענטליכקייט האָט מיר געגעבען מײַן פערשטאָרבענער ברודער זישע. איך האָב אָנגעפאַנגען מײַן קאַריערע אין מײַן געבורטס־שטאָט לאָדז. שפּעטער בין איך געפאָהרען איבער פערשידענע שטעט און שטעטלעך פון פּױלען. ערשט נאָך א פּאָר יאָהר האָב איך אָנגעהויבען מײַן טורנע איבער אייראָפּע.

— וואו זענט איהר שוין אַלץ געוועזען?

— פון פּױלען בין איך אַוועקגעפאָהרען קיין לעטלאַנד, וואו איך האָב א לאַנגע צײַט אויפגעטרעטען אין ריגע. שפּעטער בין איך געוועזען אין עסטלאַנד, רוסלאַנד, רומעניען, עסטרײַך, טשעכאָסלאָוואַקײַ, איטאַליע, דײַטשלאַנד, פראַנקרײַך און שווייץ. אין פינלאַנד האָט מען מיך נישט אַרײַנגעלאָזט. מען האָט מיר געזאָגט אַז זיי האָבען אן אייגענעם גבור און זיי ברויכען נישט קיין „אויסלענדישע קאָנקורענץ". ס'איז קאָמיש, אָבער ס'איז אמת.

— ווי אַזוי האָט איהר געהאַט דעם גרעסטען ערפאָלג?

— אין פּױלען. דאָרט בין איך אויפגעטרעטען אין פערשידענע שטעט צו לאַנגע חדשים. אַלע זענען געווען מיט מיר שטאָלץ און מיר אָפּגעגעבען דעם גרעסטען כּבוד — ליידער דערצעהלט ווײַטער ברײַטבאַרד, האָב איך אָנגעטראָפען אין פּױלען דעם גרעסטען אַנטיסעמיטיזם, דערפאַר ווײַל כ'גיי אַרויס אויף דער סצענע מיט א ווײַס־בלויען באַנד, ווײַל כ'רער יודיש און ווײַל כ'בין א יוד. מען האָט אַפילו גע[...]וואַרפען שטיינער אויף די סצענע. די יודענפײַנט־[...] צײַטונגען האָבען געשריבען, אַז כ'בין א גע[...] שווינדלער, און אַלץ וואָס איך טוה זענען [...]ישע קונצען "א. ר. גל.

— וואוהין פאָהרט איהר פון אַנטווערפען?

— פון אַנטווערפען פאָהרען מיר אויף א טורנע קיין האָלאַנד: ראָטערדאַם, האַאַג און אַמסטערדאַם. פון אַמסטערדאַם פאָהרען מיר קיין לאָנדאָן און פון דאָרט איבער פערשידענע שטעט אין ענגלאַנד. בערך אין אַפּריל פאָהרען מיר קיין ניו־יאָרק. דאָרט בלײַבען מיר א לענגערע צײַט, ווײַל מיר האָבען שוין בעקומען אײַנלאַדונגען פון פערשידענע שטעט פון אַמעריקע און קאַנאַדאַ, וואו מיר רעכענען אויפצוטרעטען.

— און פון אַמעריקא וואוהין זעט איהר פאָהרען?

— פאַלד פון אַמעריקע פאָהרען מיר קיין ארץ־ישראל. כ'וויל שטאַרק זעהען אונזער נײַעם ישוב, איבערהויפּט מיך בעקענען מיט די פיזישען כּח פון אונזערע חלוצים. כ'וואָלט געוואָלט שוין דאָרט פערבלײַבען, און אונזער אַלט־נײַ־לאַנד, עס ביינרט מיך אָבער אויך פיל דער גלות־יוד. כ'מאַ איהם אויך הייזען דעם יונג פון גימנאַסטיק און ספּאָרט. איך מאַך אויך מיט שטאַלץ זאָגען, אַז פיל ספּאָרט־אָרגאַניזאַציעס אין פּױלען זענען אַנטשטאַנען בלויז צוליב מײַן שטאַרק־געבויטער געשטאַלט. פיל מענשען, איבערהויפּט יונגער, וועהענדיג ווי איך בין קרעפטיג געבויט, האָבען בעקומען חשק צו ווערען א „צווייטער ברײַטבאַרד". דאָס האָט זיי געגעבען א שטויס זיך פיזיש צו אַנטוויקלען.

און ברײַטבאַרד ענדיגט:

— איך בין זעהר צופרידען ווען כ'זעה אַז יודען אינטערעסירען זיך שטאַרק מיט'ן ספּאָרט. איך וואָלט זײַן גליקלעך ווען כ'וואָלט זעהען, אַז יודען זענען „עם הנבחר". נישט נאָר מיט'ן גײַסט, נאָר אויך מיט זייער קראַפט.

ריגע דאס טויער פון יודישער עמיגראַציע אין מזרח־אייראָפּא

(ענדע פון 3־טער זייט).

גרעסערען טייל פון די רעגירונגס־סובסידיעס פאַר איהרע שולען, דערפון לײַדט נאַטירליך דער כּלל. אָבער טראָץ אַלעמען קענען מיר זיך נישט בעקלאָגען. די רעגירונג גיט אונז, וואָס עס קומט אויף אונזער טייל... מיר בעקומען אַפילו פון דער רעגירונג 6 טויזענד דאָלאַר א יאָהר אַלס סובסידיע פאַר דעם יודישען טעאַטער אין ריגע".

א וויכטיגע ראָלע שפּילט לאַטוויע אויפ'ן געביט פון יודישער עמיגראַציע אין מזרח־אייראָפּא. לאַטוויע, אָדער בעסער געזאָגט, ריגע, שטעלט מיט זיך פאָר אַ'ן עמיגראַציע־טויער פאַר די מזרח־אייראָפּעאישע יודען.

„צעהן טויזענד יודען פאָהרען יעדעס יאָהר אַרויס פון ריגע אין פערשידענע אימיגראַציע־לענדער — דערצעהלט ד"ר דובין — אָבער די דאָזיגע עמיגראַנטען זענען נישט קיין לאַטווישע יודען, דאָס זענען בלויז דורכפאָהרער. די עמיגראַנטען פון די שכנישע לענדער, ווי רוסלאַנד, ליטע, וואָס פאָהרען קיין אַמעריקע, אַרגענטינע אָדער אַנדערשוואו, מוזען צוערשט קומען קיין ריגע, וואו עס געפינען זיך די קאָנסולען פון די אימיגראַציע־לענדער, וועלכע אונטערזוכען איניגיכען די ווידעס צו די עמיגראַנטען.

אונז איז דאָס — זאָגט ד"ר דובין — איז א גרויס פּראָבלעם פאַר די יודישע טוער אין ריגע. דאָס דאָזיגע עמיגראַציע־פּראָבלעם פערשאַפט אונז פיל זאָרג און א סך אַרבייט. וואָרים און נישט אַזוי גלאַט איז דער וואַנדער־וועג פון דעם יודישען עמיגראַנט ביז ער קומט אָן אין דעם לאַנד פון זײַנע חלומות.

„שטעלט אײַך פאָר אַזאַ פאַל! דער אַמעריקאַנער קאָנסול אין ריגע בעקומט פון וואַשינגטאָן א מיטטיילונג, אַז ער זאָל געבען א ווידע צו א געוויסען עמיגראַנט, וואָס וואוינט ערגעץ אין א ווײַטער רוסישער שטאָדט. דער קאָנסול שרײַבט אַוועק צו דעם עמיגראַנט א בריף און טיילט איהם מיט, אַז ער האָט פאַר איהם א ווידע צו פאָהרען קיין אַמעריקאַ. דער יוד פון שטעטעל דערהערט, אַז ער האָט א ווידע צו פאָהרען צו זײַנע קרובים אין דעם גליקליכען לאַנד, פערקויפט אַלעס האָק און פּאָק פאַר א פּאָר רובל און לאָזט זיך קיין ריגע צום קאָנסול...

„אָבער אָנקומענדיג קיין ריגע הויבען זיך פאַר איהם אָן די אמת'ע לײַדען. דעם קאָנסול געפעלען נישט דעם יוד'ס אויגען. ער הייסט איהם געהען צו א דאָקטאָר און ער זאָל זיך קורירען א 3 חדשים צײַט. נאָך די דרײַ חדשים הייסט ער דעם עמיגראַנט נאָך 3 חדשים זיך צו היילען די אויגען און צום סוף זאָגט ער זיך אײַנגאַנצען אָפּ איהם צו געבען א ווידע קיין אַמעריקאַ.

איהר קענט פערשטעהן די לײַדען פון אַזא אומגליקליכען עמיגראַנט. אין דערהיים, אין שטעטעל האָט ער שוין אַלעס פערקויפט און האָט נישט צו וואָס צוריקצופאָהרען און דאָ לאָזט מען איהם נישט פאָהרען קיין אַמעריקאַ. דער סוף איז אַז ער פערבלײַבט אין ריגע און מיר מוזען זאָרגען פאַר איהם. קומען פאָר אין פערלויף פון יאָהר הונדערטער אַזעלכע טראַגישע פאַלען, וואָס פעראורזאַכען נויט און לײַדען פאַר א גרויסער צאָהל יודישע עמיגראַנטען.

„איינע פון מײַנע הויפּט־אויפגאַבען בעת מײַן בעזוך אין אַמעריקאַ איז טאַקע געווען צו זוכען דאָ א מיטעל, ווי אַזוי צו פערמײַדען אַזעלכע עמיגראַנטען־טראַגעדיעס. איך בין געפאָהרען קיין וואַשינגטאָן כּדי זיך דאָרט צו בעמיהען, אַז די אַמעריקאַנער רעגירונג זאָל ענדערען איהרע אינסטרוקציעס צום קאָנסול אין ריגע.

„אויב איך האָב ערפילט די דאָזיגע אויפגאַבע, דאַן בין איך צופרידען מיט מײַן בעזוך אין אַמעריקאַ", האָט דעפּ. ד"ר דובין פערענדיגט. * (י. ט. א.)

י. פאַרסקי.

—=]o[=—

„דאס קינד"

עס איז אַרויס דער (73) № 1 פון זשורנאַל „דאָס קינד" מיט פאָלגענדען אינהאַלט:

אַלגעמיינע פראַגען. 1) צום זיבעטען יאָהרגאַנג, ד"ר מ. פעקער. 2) דער 10־יאָהריגער יוביליאום פון דער אינטערנאַציאָנאַלער ליגע פאַר קינדער־הילף. 3) דאָס יודישע קינד אין קובאַ, פּנחס בערניקער. 4) וואָס הערט זיך עפּעס נײַעס אין דער פּעדאַגאָגישער וועלט? ד"ר מ. פרידלענדער.

דערציהונגס־פראַגען. 5) ווי אַזוי דאַרף מען דערציהען קינדער? 1. אין מײַנע צײַטען האָט עס אַנדערש אויסגעזעהן, יאַנוש קאָרטשאַק. 6) דער אינסטינקט... (פּסיכאָלאָגישע בעאָבאַכטונגען), צבי פּאַרלאָוסקי. 7) אַרבייט אַלס דערציהונגס־פאַקטאָר, יחיאל כּץ.

דאָס זויג־קינד. 8) דער פּסיכישער פאַקטאָר אין דער ענטוויקלונג פון זויג־קינדער, ד"ר א. נאָווינסקי.

פּעדאַגאָגיש ווינקעל. 9) גרײַזען אין שול־ און אינטערנאַט־דערציהונג, א. פּרץ. 10) דערציהונג פון קינדער און יוגענד בײַ יודען אין מיטעלאַלטער. קאַפּיטעל 1. ביז'ן מיטעלאַלטער, ש. אשכּנזי. 11) דערציהונג און אונטערריכט בײַ יודען אין אַלטערטום. ד. די תּקופת התּלמוד, אבא הלוי איזגור.

דערציהונג אין קונסט. 12) מוזיקאַלישקייט בײַ דעפעקטיווע קינדער י. גאָלדבערג. 13) וואָס דאַרפען עלטערען ווי סען, וועגען דער געשלעכטליכער דערציהונג פון זייערע קינדער. 14) דאָס היסטערישע קינד, ד"ר וול. שטערלינג. 15) די אויסשטעלונג פון דער יודישער שול־אָרגאַניזאַציע. 16) אינצעליכע כראָניק.

יורידישע עצות

בין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נײַעם פאָלקסבלאַט" ענטפערען אויף יורידישע פראַגען, וועלכע ווערען באַנטוואָרטעט טעגליך פון אונזער יוריסט.

> **קופּאָן**
> יורידישע אָפּטיילונג
> פון „נײַעם פאָלקסבלאַט".
> [illegible] נאָכגעבען ידיעות.

97 גאָלדבערג:

אין פּרינציפּ מוז אַזא רעגולאַציע אויב זי זאָל האָבען א רעכטליכע קראַפט אומבעדינגט דורכגעפיהרט ווערען דורך א רעיענט.

איבעריגענס איז די זאַך אָפּהענגיג פון טעקסט פון דער דערהאַלטענער קוויטירונג.

פערשטענדיגט זיך וועגען דעם ענין מיט אונזער יוריסט פּערזענליך.

98 א לעזער נומער 407 פון דײַטשלאַנד:

מיר געהען נישט אַרײַן אין מעריטום פון דער זאַך, צי די האַנדלונג פון וואָיעוואָדע, אָפּנעמענדיג בײַ אײַך די בירגערשאַפט, איז געווען בערעכטיגט אָדער נישט.

אַלענפאַלס אויב דער טערמין צו פערקלאָגען די דעציזיע איז פאַריבער, קאָנט איהר שוין גאָרנישט טון, סײַדען זיך בעמיהען צו בעקומען די פּוילישע בירגערשאַפט לויט די אַלגעמיינע כּללים פונקט, ווי יעדער אַנדערער אויסלענדער אָדער שטאַטלאָזער.

99 היישעריק:

אַהן אונטערשיד וועגען וואָס פאַר א חוב ס'האַנדעלט זיך, קיין בעטגעוואַנד טאָר מען נישט סעקוועסטרירען.

S. 100:

יעדער פון די שותּפים האָט דאָס רעכט צו פערפיהרען א פּראָצעס וועגען דזשאַלן.

איהר קאָנט צווישען זיך גוטוויליג דורכפיהרען אין דעם פאָרם א פּערטיילונג.

אַזא אָבמאַך איז גילטיג נאָר אויף א בעשטימטען טערמין און מוז רעיענטאַל צוזאַמענגעשטעלט ווערען.

דער אָבמאַך קאָן אויך אײַנגעטראָגען ווערען אין דער היפּאָטעק.

101 M. U. D.:

וואָס שייך דער שטראָף־סאַנקציע פאַר אָפּטרעט־געלט, ווערט זי אַנגעוואַנדען, אויף וויפיל זי ווערט איבערהויפּט אַנגעוואַנדען, נאָר געגען נעמער אָבער בשום אופן נישט געגען געבער.

וועגען דעם עצם ענין מוזט איהר זיך פּערזענליך פערשטענדיגען מיט אונזער יוריסט.

102 האַלפּערן:

די לעצטע פּרעסקריפּציע בײַ א טשעק איז 6 חדשים. פערשטייט זיך, אַז דער טשעקבעזיצער קאָן אַרויסטראָטען געגען אויסשטעלער מיט א תּביעה, הלמאַי ער איז אויף זײַן חשבון רײַך געוואָרען. אַזא בקשה ווערט אויך פערעלטערט נאָך די 3 יאָהר.

103 א לעזער פון זאַכאָדניע:

פּרינציפּיעל דאַרף מען אײַך צושיקען די געריכטס־אַוויזאַציע מינדעסטענס 7 טעג פאַר'ן פּראָצעס. קוים האָט איהר זי דערהאַלטען ס"ה 3 טעג פאַר'ן פּראָצעס, קאָנט איהר פערלאַנגען אויף דער געריכטס־פערהאַנדלונג, אַז דער פּראָצעס זאָל צוליב דעם אָפּגעלייגט ווערען אויף אַ'נאַנדערען טערמין.

די דאָזיגע פאָרשריפט גילט נאָר פאַר שטראָף־פּראָצעסען, וועלכע ווערען בעטראַכט אין קרײַז־געריכט.

Dr. med. H. Lubicz

צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-32

צוריקגעקעהרט.

ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און מענער־שוואַכע קראַנקהײַטען. היילונג מיט קוואַרץ־לאַמפּען (האָר־אויספאַל)

נעמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוונט

Dr. med. I. WAJNBERG

Cegielniana 47, tel. 26-02

צוריקגעקעהרט

אינערליכע קראַנקהײַטען.

ספּעציעל פאַר לונגען־ און האַרץ־קראַנקהײַטען

בעשטראַהלונגען און קינסטליכע בערג־זון.

נעמט אָן אין דער היים פון 3—5 נאָכמיטאָג.

יודיש טעאַטער אין פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20

אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאַן.

גאַסטראָלען פון דער בעוואוסטער אַמעריקאַנער סוברעטין,

ליבלינג פון לאָנדאָנער פּובליקום

בעטי קעניג

הײַנט, מאָנטאָג, דעם 27 טען, 9 אין אָווענד

גרויסע פּאָפּולערע פאָרשטעלונג פון 1 ביז 2.50

פריילעכע קאָם. אָפּערעטע מיט שענע קופּלעטן און טענץ

דבורה פון בערדיטשעוו

אין 3 אַקטען מיט געזאַנג און טענץ פון י. קאַז.

ס'ענהמט אנטייל (לויט א.ב.) פרויען: בעזמאַן, מאַכאַראָווסקאַ, נערה, פאַדערמאַן. מענער: אַריעל, אײַזענבערג, באַלבירסקי, האַמבורגער, מאַכאַראָווסקי, נײַהויז, פאַלאַנסקי, ראַקאָוו. אַדמיניסטראַטאָר: מ. אַרנוואַלד. מוזיקאַלישער לייטער: ל. זעלמאַן.

ווי קען א פרוי זיין גליקליך

דער מזל פון די קלוגע פרויען

א ניו-יארקער נערווען-דאקטאר האט איצט פארעפנטליכט א בוך, וואו ער דערציילט פיקאנטע געשיכטען וועגען קלוגע און בעגאבטע מענשען פון פרויען, וועלכע ער האט קורירט אין זיין לעבען. און ער ווייזט אויף מיט פאקטען און ציפערן, אז די קלוגע און בעגאבטע מענער האבען גליקליך גליק אין לעבען און אלע מאל זענען זיי געליבט פון פרויען, וועלכע פערגעטערען זיי, פאר זייער קלוגשאפט און בעגאבונג. דאגעגען די קלוגע און בעגאבטע פרויען זענען דאס רוב איינזאמע, נישט געליבט פון די מענער, ווייל זייער קלוגקייט און בעגאבטקייט שטערט זיי דערצו. א נישט קיין קלוגע און נישט קיין בעגאבטע פרוי קען א מאן גרינגער ליב צו האבען, ווי די אינטעליגענטע, וועלכע איז איינגעארטיג אינדיווידואל און ראפינירט אויפ'ן אלמענשליכען שטייגע.

האט דער דאזיגער דאקטאר איינער א זא... געוואלט ארויסהעלפען פון איהר שווערע לאגע, ווייל זי איז געווען זעהר פער'מרה-שרה'ט, וואס זי קאן זיך נישט געפינען קיין פריינד אין לעבען. ווי זי האט איהם דערצעהלט, האט עס שוין וויפיל מאל געטראפען, אז זי האט זיך בעפריינדעט מיט א יונגען מאן, וועלכער איז איהר שטארק געפעלען געווען און זי איהם אויך. עס האט שוין געהאלטען דערביי, זי זאל חתונה האבען, נאר מיט אמאל איז ער פרעמד געווארען צו איהר און האט זי פערלאזט. אזוי האט עס שוין מיט איהר א סך מאל פאסירט — און זי האט דערפון פערלארען דעם גאנצען מוט.

דער דאקטאר האט עס נישט געקאנט בעגרייפען, אז דאס מיידעל איז געווען שעהן, קלוג און געבילדעט. זי האט געהאט אלע מעלות צו געפעלען א מאן און דאך האט זי קיינער נישט געליבט. האט דער דאקטאר געזוכט צו לעזען דאס דאזיגע רעטעניש און איינמאל איז ער מיט איהר געגאנגען אויף א נ'אווענד וואו עס זענען געווען א סך אינטערעסאנטע מענער פון זיינע בעקאנטע און פריינד.

און זי איז דעם אווענד געווען אויסטערליש אינטערעסאנט. נישט געווען מעגליך אפצורייסען די אויגען פון איהר און זי איז געווען ארומגערינגעלט מיט א סך יונגעליים. יעדער האט זיך געזוכט מיט איהר זיך צו בעקענען, רעדען מיט איהר און דיסקוטירען. זי איז געווען די קעניגין פון דער געזעלשאפט. איהר אימעט איז אינגאנצען פערשוואונדען געווארען.

ווען דאס מיידעל איז אוועק מיט אנדערע דאמען אין א זייטיג צימער, ווייל די מענער האבען זיך גענומען צו די ציגארען, איז דער דאקטאר ציגעגאנגען צו איינעם, וועלכער האט זיך שטארק אינטערעסירט מיט זיין בעגאבטער פאציענטקע און איהם געפרעגט, וואס ער טראכט וועגען איהר.

— דאס איז איינע פון די קלוגסטע און אינטערעסאנטסטע מיידלעך, וואס איך האב ווען עס איז בעגעגענט — האט יענער עגטט געענטפערט.

האט איהם דער דאקטאר ווייטער געפרעגט:

— און וואס וואלט געווען, ווען איהר זענט נישט פערהייראט און איהר כרעפט זיך אזוי מיט איהר — וואלט איהר זיך געקאנט אין איהר פערליבען און חתונה האבען מיט איהר?

דער הער האט זיך פערטראכט א ווייל און דערנאך געזאגט אפענהערציג:

— ניין, איך וואלט מיט איהר נישט חתונה געהאט. זי איז צו-קלוג צו זיין ש'מיצעס א ווייב.

דאן איז דער דאקטאר צוגעקומען צו א צווייטען, וועלכער איז געווען נישט קיין פערהייראטער, און אויך איהם האט ער געפרעגט.

— ווי געפעלט אייך די פריילין?

— וואונדערבאר, איך האב שוין לאנג נישט געטראפען אזא קלוגע און אינטערעסאנטע מיידעל.

— וואלט איהר געקאנט מיט איהר חתונה האבען, איך מיין פערליבען זיך אין איהר און נעהמען זי פאר א פרוי?

דער יונגערמאן האט פערוואונדערט געקוקט אויפ'ן דאקטאר און נישט געוואוסט, וואס צו ענטפערן. נאר מיט אמאל האט ער געגעבען א זאג:

— איך האב וועגען איהר נישט געטראכט, ווי וועגען א פרוי. זי איז מיר געפעלען אלס מענש. אבער אלס פרוי — דאס נישט.

— איז זי נישט גענוג שעהן?

— דאקטאר, זי איז וואונדערבאר, נאר פאר א פרוי וואלט איך זי נישט גענומען, ווייל זי איז צו-קלוג פאר מיר.

אזוי האבען זיך אויך די איבעריגע מענער ארויסגעזאגט וועגען דעם מיידעל. אלע זענען זיי געווען זעהר ענטציקט פון איהר, נאר חתונה האבען מיט איהר וואלט קיינער נישט געוואלט, ווייל אלס פרוי איז זי צו-קלוג און צו פיל בעגאבט.

דאן האט דער דאקטאר בעשלאסען, אז פאר אזעלכע, ווי זי איז, איז קיין מיטעל נישטא צו היילען זי פון איהר מעלאנכאליע, ווייל צוליב איהר קלוגשאפט און בעגאבטקייט קען זיך אין איהר קיין איין מאן נישט פערליבען און זי מוז בלייבען איינזאם אויפ'ן גאנצען לעבען. און ווען זי האט איהם געפרעגט א פערצווייפעלטע, וואס קומט איהר אויס צו טאן מיט זיך, האט ער איהר געענטפערט זעהר ערנסט.

— קינד מיינס, אויב דו קאנסט ווערען אביסעל נארישער אין באנאלער, איז גוט, ווייל לויט דער מענשען-קענטעניש, וואס איך האב זיך דערווארבען ביי איך נעקימען צו ד"ר איבערצייגונג, אז נארישקייט אין באנאליטעט זענען פאר דער פרוי די בעסטע מיטלען גליקליך צו זיין. צום בעדויערען, מיין קינד, פערמאגסטו נישט די דאזיגע ווייבליכע מעלות.

יודישע נייעס

מינסקער יעווסעקציע גלויבט נישט די רבנים

וואס זאגען זיך אפ איצט פון רבנות

מאסקווא (יט"א) די עפענטליכע ערקלערונג פון יאנאוויטשער רבי, משה געימאן, אז ער זאגט זיך אפ פון רבנות נאך 24 יאהר זיין רב. דארף נישט געגלויבט ווערען ערנסט ערקלערט די מינסקער קאמוניסטישע צייטונג "אקטיאבר".

די צייטונג שרייבט, אז די אלע רבנים, וואס "שמדן" זיך אין זאגען זיך אפ סיי פון רבנות אין סיי פון דער יודישער רעליגיע, טוען עס בלויז אויף אפצונארען די קאמוניסטען, כדי מען זאל אויפהערען רודפן די יודישע רעליגיע. דאס איז בלויז א מאנעוור פון די כלי קודש — שרייבט די צייטונג — אבער דער דאזיגער מאנעוור וועט נישט פיהרען די רבנים צו קיין געלונגענע רעזולטאטען.

א שוהל פערוואנדעלט אין א קינא

ברין (יט"א) דער שוה-בנין פון דער יודישער קהלה אין ווישוי (מעהרען) איז די טאג פערקויפט געווארען א געוויסען אונטערנעהמער, וואס וועט אין דעם בנין איינארדנען א קינא. די קהלה אין ווישוי געהערט צו די עלטסטע אין מעהרען, איהרע מיטגלידער זענען אבער כמעט אלע אויסגעוואנדערט אין אנדערע שטעט.

פון יפו קיין תל-אביב

ירושלים, (יט"א) די לעצטע טעג האבען פון יפו קיין תל אביב איבערגעטראגען זייערע אונטערנעהמונגען אינהאבער פון 2 גרויסע געשעפטען.

נאוואגרודקער כולל אין בריסק

בריסק (י. ט. א.) די נאוואגרודקער ישיבה האט שוין געגרינדעט אין פוילען איבער 40 בעזונדערע גרויסע און קליינע ישיבות מיט צענטראל-אפטיילונגען אין פערשידענע שטעט, ווי פינסק, ביאליסטאק, מעזריטש, ווארשא א. א. די טעג איז ווידער געעפענט געווארען דורך די איניציאטיוו פון די מנהלים פון די נאוואגרודקער ישיבות א כולל פון עטליכע צעהנדליג יונגעלייט לומדים אין בריסק. בראש פון כולל שטעהט הרב אברהם מירער.

סאלטיס דערשטעכט א פרוי און נעמט צו ביי איהר 200 דאלאר

פאליציאנט געפינט דעם רוצח א דאנק א קוד-מעסער

ביאליסטאק. א שרעקליכע רציחה איז אויסגעפיהרט געווארען אין דארף מילעיד-טשין, 5 קילאמעטער פון דרעטשין (ביי סלאנים). די איינוואוינערין פון דארף אנולא קאראר-פייעוויטש האט דורכ'ן סאלטיס בעקומען א מעלדונג, אז אין דרעטשינער פאסט, איז פאר איהר איז אנגעקומען פון אמעריקא א בריף מיט דאלארען.

זי איז אוועק אויף פאסט און אפגענומען 200 דאלאר, וואס קרובים האבען איהר צוגעשיקט פון אמעריקא, און היות ס'איז שוין געווען שפעט, האט זי געבעטען דעם פאסט-נאטשאלניק, ער זאל איבערגעבן דעם פאליציי-קאמענדאנט, מ'זאל מיטשיקען מיט איהר א פאליציאנט, ווייל זי האט מורא ביינאכט צו געהן אליין אהיים און זי וועט דערפאר געבען עטליכע זלאטעס אויף פאליציישע צוועקען.

דער קאמענדאנט האט דערויף מסכים געווען און זי איז אוועק אהיים אין דער בעגלייטונג פון א פאליציאנט.

א שטיקעל וועג פארין דארף, האט זיך דער פאליציאנט מיט איהר געזעגענט און איז אוועק צוריק קיין דרעטשין.

אבער ווי נאר ער איז אפגעגאנגען א קורצען שטח, האט ער פלוצים דערהערט א געשריי און באלד נאכדעם א קרעכצעניש.

האט ער קיין סך נישט געטראכט און זיך געלאזט לויפען צוריק צום דארף, ביז ער האט דערזעהן די קריסטין קאראפייעוויטש, ליגענדיג אויף דר'ערד א געשטאכענע מיט א מעסער אין האלז.

אויף זיין פראגע — וואס האט מיט איהר פאסירט, האט זי קוים בעוויזען צו ענטפערן "סא — סא", און איז באלד אויסגעגאנגען.

דער פאליציאנט האט ארויסגעצויגען דאס מעסער פון איהר האלז, אפגעווישט דאס בלוט און נאכדעם האט ער איהר בעזוכט.

אבער דאס געלד האט ער שוין ביי איהר נישט געפונען, האט ער גענומען דאס מעסער און איז אוועק אין דארף זוכען דעם רוצח.

קומענדיג אין דארף, איז ער אריין צום סאלטיס אין שטוב, אבער דעם סאלטיס אליין האט ער נישט געטראפען נאר זיין ווייב, וועלכע האט נעגרייט צום טיש און געבעטען דעם פאליציאנט ער זאל אנבייסען, דערביי האט זי זיך גערעדט פון איין ווינקעל אין צווייטען און עפעס געזוכט.

פרעגט איהר דער פאליציאנט — וואס זוכסטו? ענטפערט זי — שוין א פאר שעה ווי דאס מעסער איז מיר פערפאלען געווארען פון אונטער די הענט און כ'האב נישט מיט וואס צו שניידען דאס ברויט.

איז דעם פאליציאנט דער ענין געווארען קשה און ער האט אומבעמערקט געגומען דאס מעסער, וואס ער האט געהאט ארויסגעצויגען פון דער געשטאכענער פרוי און א לייג געטון אויף א ארט, אז די סאלטיסטע זאל בעמערקען.

ווען די לעצטע האט דערזעהן דאס מעסער, איז זי אזוי אויפגעשפרונגען פון שמחה — אט איז דאך דאס מעסער.

כעהר האט דער פאליציאנט נישט בעדארפט. ער האט אפגעגעסען, נאכדעם איז ער ארויס אין דרויסען אפווארטען דעם סאלטיס, און ווען יענער איז אנגעקומען, האט ער זיך א שטעל געטון ענטקעגען איהם מיט'ן רעוואלווער — די הענט אין דער הויך! און ער האט טאקע ביי איהם געפונען דער דערהרגעטערס 200 דאלאר.

א געשמידטען אין קייטעלעך האט מען דעם רוצח תיכף געבראכט קיין דרעטשין און פון דארטען איז ער אפגעשיקט געווארען קיין סלאנים.

ס'געיעג נאכ'ן שאטען

(25 (סענסאציאנעלער ראמאן)

— יא, שימאנסקי — האט ראבקעוויטש א בורמעל געטאן, ארונטערקריכענדיג פונ'ם בעני-קעל — מ'זעט זיך דארפען דערצו נעהמען פון דער אנדער זייט. געוועהנליכע מיטלען העלפען דא נישט... פאהרען מיר! מ'דארף זיך זעהן מיט דעם יובילער טאנצמאן. ס'קאן זיין מיר וועלען זיך ביי איהם עפעס דערוויסען. דאס היגע פעטה... ארט רייסט מיר ביי די נערווען. איהר, ... טיפט דא, און אויב עס וועלען אהער קו-מען זשורנאליסטען, לאזט זיי נישט אריין. ערלויבט ... דער דינערשאפט מיט עמיצען צו רעדען. ראבקעוויטש איז ארויס פון הויז אין דער בעגלייטונג פון זיין געהילף שימאנסקי. ... האט געווארט זייער אויטא.

קאפיטעל אכט

נעללי

נעללי ליפאווסקא האט געעפענט די אויגען, ... ליגענדיג אויף דער באק דעם ווארעמען גלעט פון ... וואוירשטראל, וואס האט זיך אריינגעקריגען אין איהר שלאפצימער דורכ'ן פערהאנגענעם — פענסטער.

עס איז געווען א העל'ליכער, פרעהליכער פריה מארגען.

נעללי האט אבער געעפענט די אויגען, און דערפיהלט, אז אויפ'ן הארצען איז איהר עפעס אומרוהיג.

אנ'אומקלארער, שווערער פארגעפיהל האט זי געפיינ'גט און געמאכט אומרוהיג.

זי האט אויפגעהויבען דעם קאפ פון קישען און זיך אנידערגעזעצט אויפ'ן בעט.

דאס הארץ האט איהר געדריקט, און אין די געהאנקען האט געהערשט א ווירוואר...

עפעס האט פאסירט אין שטוב, עפעס גרויסא מעס איז געשעהן, עפעס אזוינס, וואס לאזט זיך נישט פערריכטען....

פון דער שטילקייט פון דעם שלאפענדען הויז האט זיך צו איהר דערטראגען א קלינגען.

פער'עקשנ'ט, לאנג האט געקלונגען דער טעלעפאן.

נעללי איז ארונטערגעשפרונגען פון בעט, אר-ריינגערוקט די נאקעטע פיס אין די אנטאפעל און זיך א ווילע צוגעהערט.

נאך א קורצען איבעררייס האט דער טעלעפאן ווידער אנגעהויבען צו קלינגען.

נעללי האט אויף זיך ארויפגעכאפט דעם שלאף-ראק און אוועקגעלאפען צום טעלעפאן.

דער אפאראט איז געשטאנען אין דעם פאר-טערס קאבינעט.

א צוטומעלטע האט נעללי ארונטערגענומען דאס רעהרעל און צוגעטראגען צום אויער.

— ווער רעדט? — האט זי א פרעג געטון.

— איז עס הער ליפאווסקי? הער פינקוס ליפאווסקי? — האט א פרעג געטון אנ'אומבעקאנטע שלאפענע, אומבעקאנטע שטים מיט א גראבען נאסען-אקצענט.

— יא, דאס איז די וואוינונג פון ליפאווסקין, — האט דאס מיידעל געענטפערט, איבערראשט פון דער רעטעניש, ווער קאן עס אזוי פריה קלינגען צום פאטער.

— פון דעם הער פינקוס ליפאווסקי אויף קראקעווער פארשטאט? — האט דערוועלבער קול איי-ליג און אונזיכער איבערגעפרעגט.

— יא, יא! וועגען וואס געהט עס אייך?

— איך וויל רעדען מיט'ן הער ליפאווסקי.... איהר זענט נישט ער... איהר זענט א פרוי... איך דארף צו האבען דעם הער ליפאווסקי גופא.

— איך קאן איהם איבערגעבען אייער פער-לאנג.... איך רעכען, איהר מיינט נישט, איך זאל געהן וועקען דעם הער ליפאווסקי אין אזא פריהער שעה?....

— פריילין, איך קלינג שוין היינט דאס פירטע מאל צום הער ליפאווסקי.... איך דארף איהם נויטיג צו האבען.... איך מוז מיט איהם אומבעדינגט עפעס איבעררעדען!

אין דעם אומבעקאנטענס שטימע האט געקלונגען שרעק און אומרוה.

— דאס פערטע מאל? אבער צו וואס? וועגען וואס האנדעלט זיך עס? ווער זענט איהר?

— ווער איך בין איז נישט וויכטיג.... רופט שנעלער צו דעם הער ליפאווסקי צום טעלעפאן... זאגט איהם, אז מיט איהם ווילען רעדען זיינע מענשען....

נעללי האט אומגעדולדיג א שאקעל געטון מיט'ן קאפ.

— איך בין זיכער, אז דער הער ליפאווסקי וועט זיך צוליב אייך נישט וועלען אויפהויבען פון זיין געלעגער. — האט זי דערקלערט — פונקטעסט וועגען קאנט איהר מיר זאגען, וואס איהר פערלאנגט און איך וועל איהם ש'וין איבערגעבען. הכלל, אדער איהר זאגט מיר גלייך, וואס איהר ווילט פון איהם האבען, אדער איך לייג אוועק דאס טרייבעל.... איהר קאנט צום הער ליפאווסקי אנ-קלינגען עלף א זייגער.

— ווער זענט איהר, פריילין?

— איך בין זיין טאכטער.

— א גרויסע?... ענטשולדיגט, פריילין, איך האב געוואלט פרעגען, צי איהר זענט שוין גענוג דערוואקסען, כדי צו קענען האלטען דאס מויל פערמאכט, ווען עס איז נויטיג?

די אונאנגענעהמע, סקריפענדיגע שטימע האט ענטהאלטען אין זיך אזוי פיל שרעק, אז נעללי איז נאך מעהר אומרוהיג געווארען.

— איך פערשטעה נישט, וואס איהר ווילט זאגען, הער "זיינע מענשען". אויב איהר ווילט אבער דווקא וויסען, פערזיכער איך אייך, אז איך בין שוין אלט געווארען צוואנציג יאהר. איך פער-שטעה נישט, צו וואס איהר דארפט וויסען מיין עלטער?!

— הארכט זשע, פריילין: ס'קאן זיין, אז איהר וועט מיך בערוהיגען. צי קאנט איהר מיר זאגען איין קליינע זאך: איז דער הער ליפאווסקי אינדערהיים, אדער נישט?

— נעללי האט אויפגערעגט צוזאמענגעצויגען די ברעמען.

— זעלבסטפערשטענדליך, אינדערהיים! — האט זי אויסגערופען — איך האב דאך איך שוין געזאגט, אז ער איז נאך נישט אויפגעשטאנען.

(פארטזעצונג קומט).

מעמאָריאַל פון עלטערן-קאָמי-טעט צום בילדונגס-מיניסטער

(2) ווי מיר דערוויסן זיך, זאָל די טעג פאָר־קומען א פערזאַמלונג פון די עלטערן־קאָמיטעטן אויף וועלכער ס׳איז נער פערזאַמלונג זאָל אויסגעוועהלט ווערן א דעלעגאַציע צום בילדונגס־מיניסטער וועל־כע זאָל איהם איבערגעבען א מעמאָריאַל וועגען די למודים אין די מיטעל־שולען, אינגע פון די וואונשען פון די עלטערן איז, אז די פּוֹעַם צווישען די לעקציעס זאָלען פערלענגערט ווערן נאָך אויף צוויי מינוט.

א פאַבריק-שרפה

(ה) אויף זאנא 9 אין דער פאבריק פון גאר־טענבלאַט איז נעכטען אויסגעבראָכען א שרפה אין דער אפטיילונג דער דאַנרועבעריי אויפן ערשטען שטאָק, די שרפה איז ענטשטאַנען פון א צו־שטאַרק אנגעהייצטען אויוען, פון וועלכען ס׳האט זיך אנגע־כאַפּט די פּאַרלאָגע, די אנגעקומענע פייערלעש־ער האָבען די שרפה פערלאָשען.

פערגיפטעט

אויף נאַווראָט 62 האָט זיך פערסמט מיט פיש די פאַמיליע ראַלניצקי.

די פאָגאָטאָוויע האט ערטיילט הילף דעם פאָר־פאלק ראַלניצקי און זייע געלאָוט אינדערהיים. זייערע קינדער אבער, אברהם, שרה, מרדכי, און משה זענען אין א שווערען צושטאַנד אפגעפיהרט געוואָ־רען אין שפּיטאָל.

וועגען דעם ענין פיהרט דער וואָיעוואָדשאַפט אן אויספאָרשונג.

אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט-דיזשורען

(2) היינט דיזשורירען פאָלגענדע אפּטייקען: האָיטשיצקי, נאַפּיורקאָווסקא 27; ראַנעלעצקי, פּיע־טריקאָווער 127; אילניצקי, און צימער, וואָלטשאַנ־סקא 37; יורשים פון לייגהעבער, פריוהייטס־פּלאַץ 2; יורשים פון הארטמאַן, מלינאַרסקא 1; י. קאַהאַנע אלעקסאנדראָווסקא 80.

פרייער אויסוואהל פון אַקושער-קעס אין קראַנקען-קאַסע

פונ׳ם 1 פעברואר איז געהט אריין אין קראַפט א נייע פעראָרדנונג פון קראַנקען־קאַסע וועגען די פערזיכערטע, וועלכע נויטיגען זיך אין דער הילף פון אַנ׳אַקושערקע. לויט דער נייער פעראָרדנונג וועט יעדע פערזיכערטע האָבען דאָס רעכט פון פרייען אויסוואהל פון אַנ׳אַקושערקע. ביז איצט האָט מען זיך געקענט ווענדען נאָר צו א בעשטימ־טער גרופּע פון אַקושערקעס. די פערזיכערטע וועלען א היץ דעם בעקומען פון דער אַפּטייק פון קראַנקען־קאַסע פערשידענע מאַטעריאַלען, סטערע־ליזירטע וואַטע, יאָדאָפאָרם, באַנדאַזשען, דעזינ־פעקצירענדע מיטלען א. ד. גל.

די אַרבייטסלאָזיגקייט

ווי עס אינפאָרמירט דער מל׳כה׳שער אַר־בייטס־פערמיטלונגס־אַמט זענען ביז נעכטען געווע־פערעגיסטרירט 50.168 אַרבייטסלאָזע אין לאָדז און אין די אַרומיגע פּאָוויאַטען. פון דער צאָהל זענען נאָר אין לאָדז פערעגיסטרירט 35.771 אַר־בייטסלאָזע.

אונטערשטיצונגען האָבען בעקומען 24,628 אַרבייטסלאָזע פון דער צאָהל אין לאָדז אַליין 18.925.

פערלוירען זייערע פּאָסטענס האָבען אין משך פון דער פערגאַנגענער וואָך 1607, בעקומען הא־בען אַרבייט 27.

אין פערגלייך מיט דער פערגאַנגענער וואָך, וועלכע האָט בעוויזען נאָר 47.107 אַרבייטסלאָזע און אין לאָדז אַליין 35.313 – איז צו בעמערקען אַז די אַרבייטסלאָזיגקייט וואַקסט.

אַרעסטירט א שווינדלער

די קאַלישער פּאָליציי האָט אַרעסטירט א געוויסען פּיאָטר וואַזשעכא, וועלכער האָט אַדורכ־געפיהרט א גרויסע אַפערע מיט פאַלשע וועקסלען, דיסקאָנטאָ א. ד. ג. פון דער אַפערע האָבען שטאַרק געליטען אייניגע לאָדזער פירמעס.

עגלה-פּראָגע

אויף דער נאָהענטסטער זיצונג פון שטאָט-ראָט

(ט) אויף דער נאָהענטסטער זיצונג פון שטאָט־ראָט וועט בעהאַנדעלט ווערען דער פאָר־שלאַג פון מאַגיסטראַט וועגען איינפיהרען די צוויי גערופענע „עגלה“ פאַר שטייער־צאָהלער, וועלכע זענען שולדיג פערלעגענע שטייערן.

בוי פון דער אַרבייטער-קאָלאָניע

(2) ווי מיר דערוויסען זיך האָט אין לאָדז געוויילט דער דירעקטאָר פון מלוכה׳שען פערזיכע־רונגס־אַמט ה׳ סיוויק, וועלכער איז געקומען קיין לאָדז, כדי צו קויפען א שטח אויף צו בויען די אַרבייטער קאָלאָניע. די קאָלאָניע דאַרף אויסגע־בויט ווערען נעבען דער ווידזעווער מאַנופאַקטור און קאָסטען 5 מיליאָן זל.

א שרפה אין טראַמוואַי

אויף דער ליניע אַלעקסאַנדראָוו—לאָדז נעבען זשאַבעניק איז ענטשטאַנען אין טראַמוואַי־וואַגאָן א שרפה. צווישען די פּאַסאַזשירען אין וואַגאָן איז ענטשטאַנען א פּאַניק. מען האָט זיך געלאָזט צו די טירען – דאָס פייער האָט אָבער געשלאָגען פון ביידע טירען. דאַן האָט איינער פון די פּאַסאַ־זשירען אויסגעקלאַפּט א שויב, דער מאַשיניסט האָט אָפּגעשטעלט דעם טראַמוואַי און די פּאַסאַ־זשירען זענען אונבעשעדיגט אַרויס פון ברענענ־דען וואַגאָן. קיין אומגליקספאַלען איז צום גליק נישט געווען. דעם ברענענדען וואַגאָן האָט מען אָפּגעטשעפּעט פון טראַמוואַי, אָפּגעלאָשען און געפאָהרען ווייטער.

פערשידענעס

(—) דער זאַנראָווער רב איז געוועהלט געוואָרען אלס רב אין סטריקאָוו. אין צוזאַמענהאַנג דערמיט זענען אין זאַנראָוו פאַרגעקומען וואַהלען פון א רב, אלס רב איז אויסגעוועהלט געוואָרען דער זוהן פון אסטראָווצער רב הרב ר׳ אלימלך האַלטשטוק.

פון „אררט“

היינט מיטוואָך ווערט געשפּילט „הירש־לעבן“ וואָס האָט אַרויסגערופען ענטציקונג ביים עולם. דאָס קינסטלערישע פּראָגראַם ווערט שפּילט יעדען טאָג ביי אנ׳איבערפולטען טעאַטער היינט שוין תנחה־בילעטען גילטיג.

פון פּוילישען טעאַטער

היינט, מאָנטאָג און מאָרגען דינסטאָג ווערט געשפּילט „ציגאַנקעלי“.

מעלדונג

פון דער יודישער פאָלקס־אוניווערזיטעט. היינט א רעפעראַט פון דר. משה פריילך.

דר. משה פריילך וועט היינט רעפערירען און זאָל פון „התאחדות“ שענקעוויטשא 35 ר.ס. „ראַובני און שלמה מולכו אין דער געשיכטע און אין דער ליטעראַטור“. דער רעפעראַט האָט רויסע געוואָרען א גרויסע פּראָאינטערעסירונג אין די קריי־זען פון די צוהערער פון דער יודישער פאָלקס־אוניווערזיטעט. דער רעפעראַט קומט פאָר פּינקט־ליך 8.30 אָוונט. 13913

MIESKI KINEMATOGRAF OSWIATOWY
Vodny Rynek (róg Rokicińskiej).

Od wtorku, dnia 21/1 1930 r.
do poniedziałku, dnia 27/1 1930 r.
Dla dorosłych:
ŻYWY TRUP
Dramat według rozgłośnego dzieła Lwa Tołstoja. W rol. główn: W. Pudowkin, Marja Jacobini, Natasza Wacznadze
Dla młodzieży:
Co widziała ekspedycja naukowa, gdy po raz pierwszy w roku 1928 przekroczyła granice kraju Amanullaha? To nam zilustruje film p. t.
SERCE AZJI (AFGANISTAN)

די מעכאַנישע שלאָסערײַ און שווייסערײַ
פיהרט אויס זעמטליכע מאַשין־רעפּע־ראַטורען, שווייסונגען, גיסונג פון מאַשינען־טיילען מיט גאַראַנטיע און :–: געגען ביליגען פּרייז :–:
J. REDER, Łódż
11 קאָנסטאַנטינער 11 (רוג זאַכאָדניא)
פּריוואַט־וואוינונג: גדאַנסקא 20.

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
און ערצטליך־דענטיסטישער קאַבינעט
זגיערסקא 17 טעל. 16-33.
ד״ר ראַקאָווסקי נאַז האַלז, אויערען קר. 10—11 2—3 6—7
ד״ר רוזשאַנער הויט און געשלעכט קר. 10—11 1—2
ד״ר גאָלדשטיין אויגען־קראַנקהייטען פּאָלאַק 1—2 7—8
ד״ר יוסטמאַן נערווען קראַנקהייטען 12—2 חוץ זונ.
ד״ר ראָזענצווייג קינדער־קראַנקהייטען 10-12 4-5
ד״ר פּאָפּיערני פרויען און געבורטס־הילף 1-11½ 5-6
ד״ר קאָגמאַר כירורגישע־קראַנק. 4½-5½ זונ. 1—2
ד״ר ווינבערג אינ. הערץ לונגען 12—1, 6½—7½
ד״ר שטופּעל רענטגען 12—2, 4—6
א. גראָדזענטשיק צאָהן־ערצט 3—7
נ. ראָזעס צאָהן־ערצט 8—2
צאָהן־טונד הײלונג, בעליכטונגען, קראָנען, מאָסטען א.א.וו.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען
א רענטגען־אינסטיטוט
הײלונג פון הויט קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגענשטראַלען, פאַר בעשטראַלונג און דורכלייכטונ־גען, קווארץ־לאַמפּ, דיאַטערמיע, עלעקטראָליזאַציע, אלע מעגליכע אַנאַליזען. א קורס פאַר שטאַמלער. אים פרייטיג נאָך מיטאָג (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאַכם
די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג
ווזיט אין דער שטאָט.
ערצט.־קאָסמעטיש. קאַבינעט
פּראָל. מאַרקוס נעהמט אָן פון 5—7 אָוונט

א שעהן הערליך צימער
מיט א קוך און מיט אלע בעקוועמליכקייטען ביז איצט געווען א פאַר־איינס־לאָקאַל איז זאָפאָרט צו פערמיטען צו ערפאַהרן ביים וועכטער פראַנציש־קאַנער 30

א נייער שווייצאַרי־שער לוקסוס־אָוועט פּאַטעפאָן
אין גוטען צושטאַנד בי־ליג צו פערקויפען
ווסכאָדניא 16, וו. 9

Dr. med.
W. EYCHNER
גינעקאָלאָג־אַקושער
זגערזשער 11.
טעל. 34-72
נעמט אָן פון 6—8 אָוונט

עכער מאַשינאָוועט
ווערען אָנגענומען צו ביליגע פּרייזען
ג. גאַרדמאַן ציגלן. 29

Kino MIMOZA
ul. Kilińskiego 178.
היינט און פאָלגענדע טעג!
אויסטערלישע־ליגענס פון נינא פּיעטראָוונא
אין די הויפּטראָלען:
Brygida Helm, Warwick Ward, Frank Lederer
נעכסטער פּראָגראַם:
EMIL JANINNGS אין בילד „גאַס פון זינד“
פערשטאַרקטער אָרקעסטער. דער זאַל איז גוט בעהייצט.

א געוועלב
אין א רוג מיט 2 שוי־פענסטער, גאַנץ ביליג אָפּצוגעבען, צו ערפאַהרן דרעוונאָווסקא 34, ביי שוועק, פון 5 ביז 7 אָוונט. 4168

א גוטען טכוירוש־פּלאַץ
אין בעסטען צושטאַנד, געלעגענהייטליך צו פער־קויפען ביים קירזשנער שוואַרץ, פּלאַץ וואָל־נאָשטשי 6. 3887

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאָקטוירים־ספּעציאַליסטען
זאָוואַדזקאַ 1.
נאָר פאַר ווענערישע הויט־קראַנקה. און מענער־שוואַכע אַנאַליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפּער. קאָנסיליומס מיט ספּעציאַליסטען פון אורא־לאָגישע און נערווען־קראַנקהייטען. קוואַרץ־לאַמפּ. עלעקטרישער הייל־קאַבינעט קאָסמעטיק.
— טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָוונט. —
פון 11 ביז 12 ביי טאָג און פון 2 ביז 3 נאָכמ. נעמט־אָן א פרוי־דאָקטאָר נור קינדער און פרויען זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג.
— בעזונדער וואַרטע־צימער פאַר פרויען. —
וויזיט 3 זל.

א לאַנגיעהריגער געוועזענער
גערכטס־סעקרעטאַר
שרייבט אַלערליי בּיטעס און קלאָגעס, קלויזולעס און זאַבעזפּיעטשע־ניעס אין אלע שטעדט פון פּוילען.
א גוטער ספּעציאַליסט אין מיליטער־ענינים
B. MANN, Piotrkowska 10.

נייעס בלויז פאַר יודען!
די לאַנג־עקזיסטירענדע טליתים־פאַבריק
עמפּפעהלט צום פסח־סעזאָן א גרויסען און רייכען אויס־וואַהל פון עכט וואָלענע, האַלב־וואָלענע און זײַדענע כמו טערקישע טליתים, ווי אויך טליתים קטנים.
הורט אין דעמער! ביליג און רעיער
יחיאל מינסקי, לאָדז, סאַלגע 6

השבת אבדה.
נעכטען, בעת דער אָוונט־פאָרשטעלונג אין „אררט“ איז פערלוירען געגאַנגען א פּאַרטפעל מיט א פּאַס, פערשידענע דאָקומענטען און 2 וועקסלען אויף 392 זל. דער עהרליכער פינדער ווערט געבעטען אָפּצוגעבען געגען בעלוינונג צו מיזעל, פּיעטריקאָווער 131.

44 וויכטיג פאַר מחותנים! 44
קויפט נישט קיין מעבעל בעפאָר איהר איבערצייגט אייך נישט אין מיין מעבעל־געשעפט
Ch. ŁAZNIK
44 גדאַנסקא (דלוגא) 44
טעל. 56-162.
נאָר ביי מיר קענט איהר קריגען פּערש. מעבעל שעהן, גוט און ביליג.
בעמ.: כ׳קויף אויך גענוצטע מעבעל, דיוואַנעס, פּעלצען א. ז. וו. קומט און איבערצייגט אייך! 44 44

הלא חכמה תקרא, ותבונה תתן קולה
בצדק כל אמרי פי, אין בהם נפתל ועקש,
אשרי אדם שמעלי, לשקד על דלתותי יום יום
איבער דעם זאָלסטו נאָר קומען אין מיין רעכטסקאָנסולטאַנטן־ביוראָ צו ה׳
מאָנעלא, פּיעטריקאָווער 17
(זאַכאָדניא 52) טעל. 79-148
וואו צו ווערט פּינקטליך ערלעדיגט, געוויסנהאַפט געשריבען אַלערליי בּיטעס: ציווילע, קאַרנע, האַנדלאָווע, אַפּעלאַציעס, אַדוואָלאַניעס, קלאָזוזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעדט אין פּוילען, וועגען דירות אין אויזלאַנד ראַזיעמסטשי, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפּראַכען. מיט אַכטונג
ד. מאָנעלא, רעכטסקאָנסולענט פּעטריקאָווער 17.

אַבאָנעמענטס־פּרייז: אין לאָדז – 5 זל. א חודש מיט אַפּטראָגן א היים; אויף דער פּראָווינץ – 6 זל. א חודש; אין אויסלאַנד – 8 זל. פאַר׳ן אינהאַלט און טערמינען פון אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך. די אַדמיניסטראַציע איז אָפען ביי טאָג און ביינאַכט.

אַנאָנסען־פּרייז: פאַר׳ן טעקסט—18 גר. פרייטאָג און ערב יו״ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפּאַלטען. אין טעקסט—40 „ „ „ 60— „ 4. נאָכ׳ן טעקסט—12 „ „ „ 18— „ 8. פאַר א מיליטער־שורה: פאַר דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער. אויסל. 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א וואָרט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat“, spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat“, Piotrkowska 21.